

Toimintakertomus vuodelta 2012

Sosialidemokraattinen
eduskuntaryhmä

LUKIJALLE	3
RYHMÄN JÄSENET 31.12.2012	4
RYHMÄN JÄRJESTÄYTYMINEN JA KOKOUKSET	4
RYHMÄN MINISTERIT	4
RYHMÄN LAUSUNNOT JA KANNANOTOT	4
RYHMÄN JÄSENTEN TEKEMÄT ALOITTEET JA KYSYMYKSET	6
RYHMÄPUHEENVUOROT ERI KESKUSTELUISSA	6
KATSAUS VALIOKUNNISSA KÄSITELTYIHIN ASIOIHIN	7
Suuri valiokunta	7
Perustuslakivaliokunta	8
Ulkoasiainvaliokunta	9
Valtiovarainvaliokunta	10
Tarkastusvaliokunta	15
Hallintovaliokunta	15
Lakivaliokunta	16
Liikenne- ja viestintävaliokunta	17
Maa- ja metsätalousvaliokunta	18
Puolustusvaliokunta	18
Sivistysvaliokunta	19
Sosiaali- ja terveysvaliokunta	20
Talousvaliokunta	22
Tulevaisuusvaliokunta	23
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta	24
Ympäristövaliokunta	25
Pohjoismaiden neuvosto	27
Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta	27
RYHMÄTOIMISTON HENKILÖKUNTA	28
RYHMÄN INFORMAATIO JA TILAISUUDET	28
AVUSTAJAT	31
<i>LIITTEET:</i>	31
RYHMÄN VALITSEMIA JÄSENYYKSIÄ	31
RYHMÄN JÄSENTEN EDUSKUNNAN VALIOKUNTAJÄSENYYDET SEKÄ MUIDEN ELINTEN KOTIMAISET JA KANSAINVÄLISET SOS. DEM. JÄSENYYDET	33

LUKIJALLE

Vuonna 2012 oli kahdet vaalit. Presidentinvaaleja käytiin tammikuussa ja helmikuussa. Lokakuussa käytiin kuntavaalit, joissa eduskuntaryhmän jäsenet menestyivät hyvin. Kymmenen eniten ääniä saaneen kuntavaaliehdokkaan joukossa oli eniten (3) SDP:n ehdokkaita. Puolue säilytti asemansa Suomen toiseksi suurimpana puolueena.

Vaalit ovat omiaan sähköistämään tunnelmaa eduskunnassa. Niin nytkin. Osittain tästä syystä hallitus sai vastatakseen ennätyselliset 12 välikysymystä. Valitettavasti vuoden lopussa näkyi jo kyllästymistä ja väsymistä jatkuvaan välikysymyskeskusteluun. Aiheet olivat tärkeitä ja vaihtelivat eurokriisistä kuntauudistuksen kautta sosiaalipolitiikkaan.

Maaailman talouden hidas kasvu, Euro-kriisi ja kotimaassa elinkeinorakenteen jatkuva, mutta vääjäämätön muutos kuuluivat käydyissä keskusteluissa aiheesta riippumatta. Heinäkuussa Suomen väestön ikääntyminen saavutti yhden symbolisen virstanpylvään: yli 65-vuotiaiden suomalaisten määrä ylitti miljoonan. Sopeutuminen edellä kerrottuun on välttämätöntä. Ryhmä tiedosti tämän ja se näkyi päättäväisyytenä: tarvittavat toimet tehdään ja ne tehdään mahdollisimman oikeudenmukaisella tavalla.

Puolueen ja ryhmän tavoitteet kehysriihessä toteutuivat erinomaisesti. Tukala taloustilanne pakotti kaikkien ALV-kantojen korotukseen, mutta sopeutuksessa ei menty ylilyönteihin ja se painottui veropuolelle. Saimme läpi solidaarisuusverot: tuloveroon yli 100 000 euron uusi veroluokka, yli 1 miljoonan perinnöille uusi veroluokka ja suurten eläkkeiden veroon kiristys. Tuloveroasteikkoihin ei tehdä kahteen vuoteen inflaatiotarkistuksia ja näin kerätään progressiivisella verolla lähes 800 miljoonaa euroa lisää.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä aloitti tammikuussa huomiota ja uteliaisuutta herättäneen ns. avustajien ryhmäkansliamallin kokeilun. Siinä edustaja siirtää avustajan palkkaukseen tarkoitetut varat ryhmäkansliaan ja tämä huolehtii avustajien palkkauksesta. Kokeilun tavoitteena on mahdollistaa avustajien erikoistuminen, mielenkiintoisempi työnsisältö ja yhteisöllisempi työskentelytapa, jotka kohottaisivat edustajien saaman avun tasoa entisestään. Kokeiluun tuli pitkin vuotta mukaan uusia edustajia. Kokemukset ovat olleet pääasiassa myönteisiä. Toisaalta kokeiluun kuuluu mahdollisuus epäonnistua. Olemme hana-kasti tarttuneet tilaisuuteen eli saaneet parissa asiassa sormillemme ja makeat naurut.

Tässä toimintakertomuksessa kerrotaan tarkemmin vuoden tapahtumista. Se on ollut jännittävä ja haastava. Ryhmän yhtenäisyys on mahdollistanut avoimen ja suoran keskustelun vaikeistakin asioista. Tästä on hyvä jatkaa; ilon kautta.

Helsingissä ystävänpäivänä 14.2.2013

Jyrki Konola
pääsihteeri

RYHMÄN JÄSENET 31.12.2012

Ryhmässä oli 42 kansanedustajaa, joista naisia 27 ja miehiä 15. Koko ryhmän keski-ikä oli vuoden lopussa 51, naisten 46 ja miesten 56 vuotta.

Jouni Backman	Anneli Kiljunen	Tuula Peltonen
Eeva-Johanna Eloranta	Krista Kiuru	Raimo Piirainen
Maarit Feldt-Ranta	Johannes Koskinen	Kari Rajamäki
Tarja Filatov	Mia Petra Kumpula-Natri	Matti Saarinen
Jukka Gustafsson	Merja Kuusisto	Kristiina Salonen
Maria Guzenina-Richardson	Suna Kymäläinen	Jouko Skinnari
Eero Heinäluoma	Jukka Kärnä	Katja Taimela
Rakel Hiltunen	Antti Lindtman	Hanna Tainio
Susanna Huovinen	Päivi Lipponen	Tytti Tuppurainen
Lauri Ihalainen	Riitta Myller	Erkki Tuomioja
Mikael Jungner	Merja Mäkilä-Ropponen	Jutta Urpilainen
Ilkka Kantola	Johanna Ojala-Niemelä	Pauliina Viitamies
Saara Karhu	Heli Paasio	Pia Viitanen
Mika Kari	Sirpa Paatero	Tuula Väättäin

RYHMÄN JÄRJESTÄYTYMINEN JA KOKOUKSET

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä valitsi järjestäytymiskokouksessaan 6.2.2012 ryhmän puheenjohtajaksi kansanedustaja **Jouni Backmanin**. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin kansanedustaja **Sirpa Paatero** ja toiseksi varapuheenjohtajaksi kansanedustaja **Johanna Ojala-Niemelä**. Ryhmän työvaliokuntaan valittiin puheenjohtajiston lisäksi **Mika Kari**, **Anneli Kiljunen**, **Päivi Lipponen**, **Merja Mäkilä-Ropponen** ja **Tuula Väättäin**.

Ryhmän ehdokkaaksi eduskunnan puhemieheksi valittiin Eero Heinäluoma.

Ryhmän tilintarkastajina toimivat **Martti Haapakoski** (KHT) ja **Raimo Piirainen**.

Eduskuntaryhmä kokoontui vuoden 2012 aikana 41 kertaa ja työvaliokunta 35 kertaa. Työvaliokunnan ja puoluejohdon kesäkokous pidettiin 22.-23.8. Raaseporissa ja ryhmän kesäkokous 8.-9.8. Savonlinnassa.

RYHMÄN MINISTERIT

- Jutta Urpilainen, valtiovarainministeri
- Erkki Tuomioja, ulkoasianministeri
- Jukka Gustafsson, opetusministeri
- Lauri Ihalainen, työministeri
- Maria Guzenina-Richardson, peruspalveluministeri
- Krista Kiuru, asunto- ja viestintäministeri

RYHMÄN LAUSUNNOT JA KANNANOTOT

Selvitys ulkomaalaislain perheen yhdistämissäännösten tarkistamisen taustaksi, sisäasiainministeriön julkaisu 17/2012
Lausunto annettu 28.6.2012

Sosialidemokraattiselta eduskuntaryhmältä on pyydetty lausuntoa ulkomaalaislain perheen yhdistämissäännösten tarkistamisen taustaksi laaditusta selvityksestä. Selvityksen tarkoituksena oli perehtyä jo tehtyjen lainmuutosten vaikutuksiin, vertailla muiden Pohjoismaiden perhesideoleskelulupia koskevia säännöksiä ja tehdä esitys siitä, mitä muutoksia ulkomaalaislakiin mahdollisesti edelleen tarvitaan.

Hallitusohjelman mukaan Suomen perheen yhdistämissäännösten tulisi olla samansuuntaisia muiden Pohjoismaiden kanssa. Sisäasiainministeriön selvityksestä ilmenee, että Pohjoismaiden perheen yhdistämissäännöt eroavat toisistaan jonkin verran.

Ulkomaalaislain perheen yhdistämissäännöksiä on tiukennettu hiljattain ja uudet säännökset ovat olleet voimassa vasta runsaasta vuodesta muutamaan kuukauteen. Tiukennusten seurauksena muun ohella maksuvelvollisuuksia lisättiin ja samalla luovuttiin Suomessa olevan perheen kokoajan hakemuksen vireillepano-oikeudesta, mikä tarkoittaa esimerkiksi konfliktialueilla hankalia mutta pakollisia matkoja lähimpään Suomen edustustoon, jotta perheen yhdistämistä koskevan hakemuksen saa vireille. Kuten

selvityksessä todetaan, arviot tuoreiden muutosten vaikutuksista ovat vasta alustavia, mutta tilastojen perusteella vaikuttaa selvästi siltä, että perheen yhdistämistä koskevat hakemuskäärät ovat lainsäädäntömuutosten johdosta merkittävästi vähentyneet ja kielteisiä päätöksiä tehdään paljon, myös Suomeen yksintulleiden lasten perheille.

Selvitys toteaa uusien tiukennusten olleen voimassa vasta vähän aikaa, mutta se päättyy johtopäätöksissään kuitenkin ehdottamaan uusia tiukennuksia. Selvityksen mukaan Suomessa tulisi asettaa hanke ulkomaalaislain perhesidelupia koskevien säännösten muuttamiseksi tavoitteena Suomessa jo käytössä olevan toimeentuloedellytyksen laajentaminen koskemaan myös humanitääristä suojelua saavien perheen yhdistämistilanteita. Selvityksen mukaan myöhemmin tulisi asettaa vielä toinenkin hanke perheenkokoajalle säädettävän asuntoedellytyksen lisäämiseksi kotimaiseen lainsäädäntöön.

Selvityksessä olisi ollut hyvä arvioida tarkemmin, miten nykyinen linja on käytännössä vaikuttanut kansainvälistä suojelua saaneiden ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien perheenyhdistämisoikeuteen ja kotoutumiseen.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä toteaa, että perheenyhdistämissäännösten viimeaikaisen kiristämisen vaikutuksia ei ole tämän selvityksen valmistumiseen mennessä aikatauluisyistä vielä voitu arvioida. Näin ollen säännösten mahdolliseen uuteen muutostarpeeseen on vielä liian varhaista ottaa kantaa. Perheenyhdistämissäännöksiä tarkasteltaessa on erityisesti otettava huomioon haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten alaikäisten lasten tai kidutuksen uhrien erityisasema ja suojan tarve. Erilaisten hakijaryhmien erityistarpeet tulee huomioida.

Sosialidemokraattien mielestä maahanmuuttajien mahdollisimman nopea kotoutuminen on keskeinen tavoite ulkomaalaisia koskevassa lainsäädännössä. Tätä syystä oikeus perheen yhdistämiseen tulee kohtuudella turvata. Perheenyhdistämissäännöksiä ei kuitenkaan tule voida käyttää väärin. Katsomme, että viimeaikaiset kiristykset esimerkiksi perheenjäsenten tunnistamisessa ovat tehneet järjestelmästämme aikaisempaa luotettavamman. Maahanmuuttajien perhe-elämää ei tule ilman riittäviä perusteluita vaikeuttaa uusilla kiristystoimilla, ennen kuin viimeaikaisen lakimuutosten vaikutuksia on ehditty hallitusohjelman edellyttämällä tavalla arvioimaan.

*

SDP haluaa sitovat henkilöstömitoitukset vanhuspalvelulakiin

Julkaistu 09.08.2012

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on tyytyväinen valtiovarainministerin budjettiesitykseen, joka toteuttaa kehysbudjetissa sovitut asiat. Maailman taloustilanne on vakava ja epävarma. Valtionvarainministeriön esitys lisää oikeudenmukaisuutta ja vakautta sekä tukee kasvua: kannustaa yrittäjyyttä ja vahvistaa työllisyyttä.

Tukea työllistymiseen

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on huolestunut taloustilanteesta, jossa lomautukset ja irtisanomiset ovat päivittäisiä uutisia. Suuret rakenteelliset muutokset elinkeinorakenteessa ovat yksin tämän vuoden puolella johtaneet tuhansien työntekijöiden irtisanomiseen. Kotimaisen kasvun ja työllisyyden tukemisen lisäksi on varauduttava reagoimaan välittömästi myös tilanteen mahdolliseen heikentymiseen. Budjetissa on varauduttava erityisesti äkillisen rakennemuutoksen aiheuttamien tilanteiden ennakkoivaan hoitamiseen. Kilometrikorvausuudistuksessa on otettava huomioon työllisyysnäkökohdat.

Tuoreet työllisyysluvut kertovat, että erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten asema on heikentynyt. Hallitus valmistelee nuorten yhteiskuntatakuuta, joka tulee voimaan ensi vuoden alussa. Lisäksi hallitus hyväksyi toukokuussa työpoliittisen periaatepäätöksen, joka toimii suunnannäyttäjänä muutokseen hallinnassa. Sen kantava voima on yhdessä tekemisen malli; Suomen selviytyminen aiemmissa kriiseissä on nojannut sopimussyhteiskuntaan. Sitä meidän on vaalittava ja vahvistettava myös tulevaisuudessa.

Oikeus arvokkaaseen vanhuuteen on turvattava

Arvokkaaseen vanhuuteen kuuluvat laadukkaat vanhuspalvelut. Ne on turvattava osaavalla ja monipuolisella henkilöstöllä sekä riittävillä voimavaroilla.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tukee sitovia henkilöstömitoituksia vanhuspalvelulakiin. Vallitsevat epäkohdat vanhustenhoidossa on korjattava viipymättä. Sitovat henkilöstömitoitukset on otettava käyttöön jo ensi kesänä ja tähän tarvittavat määrärahat on turvattava budjettiriihessä.

Riittävän henkilöstömäärän lisäksi arvokkaan vanhuuden turvaamiseksi eduskuntaryhmä vaatii moniammatillisuuden ja kuntoutuksen lisäämistä vanhusten palveluissa.

Panostus kouluihin

Koulujen välisten erojen lisääntyminen on vakava ongelma. Erojen kasvu ei johdu opetuksen laadusta, vaan koulujen toimintaympäristöjen erilaisuudesta. Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön ja saada koulusta hyvät eväät elämään.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä vaatii valtionosuusjärjestelmän uudistamista niin, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuu perusopetuksen toimintaympäristön erityishaasteisiin, kuten esimerkiksi maahanmuuttajien osuuteen, vanhempien koulutustasoon ja työttömyysasteeseen.

Suurimmat erot koulujen välillä ovat kuntien sisällä, erityisesti suurissa kaupungeissa. Eduskuntaryhmä painottaa, että kuntien tulee ottaa koulun kohtaamat haasteet huomioon kouluja rahoittaessaan. Mitä enemmän lapset tukea tarvitsevat, sitä paremmin pitää koulun olla resursoitu.

Syyrian sisällissota on inhimillinen katastrofi

Sosialidemokraatit edellyttävät toimia Syyrian sisällissodan pitkittymisen ja etenkin lasten inhimillisen kärsimyksen lopettamiseksi. Eduskuntaryhmä on pettynyt siihen, ettei kansainvälinen yhteisö ole kyennyt estämään katastrofia ja vaatii, että tilannetta arvioidaan pikaisesti kansainvälisellä tasolla uudelleen. Jos väkivaltaa ei saada loppumaan, on vaarana sen laajentuminen koko Lähi-idän aluetta koskevaksi konfliktiksi.

*

Ei irtisanomisia, vaan malttia ja vastuullisuutta

Julkaistu 20.09.2012

Antamassaan kannanotossa Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä vaatii yrityksiltä malttia ja vastuullisuutta, ei irtisanomisia. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on tyrmistynyt yritysten joukkoirtisanomisista. Monet hyvää tulosta tekevät yritykset, viimeksi Metso ja OP-Pohjola, ovat ilmoittaneet mittavista henkilöstövähennyksistä. Yritysjohto näyttää nyt ylireagoivan taloustilanteeseen ja saneeraavan henkilöstöä ikään kuin varmuuden vuoksi runsain mitoin. Nyt tarvitaan malttia ja vastuullisuutta. Yritysjohto synnyttää toimillaan nyt tarpeetonta levottomuutta, joka johtaa vain taloustilanteen ja siten myös yritysten toimintamahdollisuuksien heikkenemiseen.

Metson irtisanomiset osoittavat, että käyty keskustelu yritysjohtoon moraalista ei ole vieläkään johtanut oikeisiin johtopäätöksiin. Ei ole mitenkään perusteltavissa, että samaan aikaan, kun työntekijöitä irtisanotaan, omistajille jaetaan hulppeita osinkoja. Tällainen johtamistapa on moraaliton ja vastuuton. Heikon suhdannetilanteen yli on aiemminkin päästy monilla muilla toimilla hyvässä yhteistyössä henkilöstön kanssa. Nyt tästä yhdessä sopimisen ja tekemisen perinteestä olisi pidettävä kiinni.

Valtiolla on erityisvastuu myös osittain omistamiensa yritysten yhteiskuntavastuusta, työllisyydestä ja alueellisesta vaikuttavuudesta. Näin on myös Metson osalta. Omistajaohjausta on käytettävä, ettei Metson kaltaisia yritystensä itsensäkin kannalta kielteisiä päätöksiä pääse syntyään.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ei hyväksy yritysjohtoon kovenivia asenteita. Työntekijöiltä vaaditaan koko ajan lisää samalla kun yritysten omaa vastuuta pienennetään. Myös valtiovallan suuntaan esitettävät vaatimuslistat kasvavat koko ajan. Hallitus on juuri esittänyt uusia satojen miljoonien eurojen tukia yrityksille. Vaatimukset vielä uusista päätöksistä jo ennen tehtyjen toimeenpanoakin ovat kohtuuttomia. Esim. vaatimus yhteisöveron alentamisesta on ristiriidassa samojen tahojen vaatimukseen julkisen talouden tasapainottamisesta. Suomen ei tule olla edistämässä kansainvälistä verokilpailua, vaan pikemminkin hakemassa ratkaisuja sen hillitsemiseen.

RYHMÄN JÄSENTEN TEKEMÄT ALOITTEET JA KYSYMYKSET

Lakialoitteita ryhmämme jäsenet tekivät toimintavuoden 2012 aikana 12, talousarvioaloitteita 44, toimenpidealoitteita 14 ja keskustelualoitteita kolme. Kirjallisia kysymyksiä sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän kansanedustajat tekivät 121 kappaletta. Suullisella kysymystunnilla sos.dem. kansanedustajat esittivät 21 kysymystä. Kaikki aloitteet ja kirjalliset kysymykset ovat luetavissa eduskunnan www.eduskunta.fi .

RYHMÄPUHEENVUOROT ERI KESKUSTELUISSA

- Budjetin palauteskustelu; 17.12.2012, Kari Rajamäki
- Laki sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta; 5.12.2012, Jouni Backman
- Täysistuntokeskustelu Euroopan unionin monivuotisista rahoituskehyksistä, yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksesta ja rakennerahastouudistuksesta; 13.11.2012, Tytti Tuppurainen
- Välikysymyskeskustelu sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisesta; 24.10.2012, Tuula Väättäinen
- Välikysymyskeskustelu: Kuntauudistus ja lähipalveluiden turvaaminen; 3.10.2012, Sirpa Paatero
- Välikysymyskeskustelu: Ikäihmisten hyvä hoiva, monipuoliset palvelut ja omaishoito; 25.9.2012, Anneli Kiljunen
- Vuoden 2013 talousarvioesityksen lähetekeskustelu; 18.9.2012, Matti Saarinen
- Kilpailukykyä ja hyvinvointia vastuullisella liikenteellä: Valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko eduskunnalle 2012; 19.6.2012, Raimo Piirainen
- Välikysymyskeskustelu hallituksen linjasta euroalueen talouskriisissä; 13.6.2012, Miapetra Kumpula-Natri
- Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankinnalle myönnettävästä valtiontakauksesta Espanjan pankkisektorin vakauttamiseksi annettavaa lainoitusta varten; 19.7.2012, Jouni Backman
- Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle kuntauudistuksen etenemisestä; 20.6.2012, Rakel Hiltunen
- Valtioneuvoston selonteon palauteskustelu valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013–2016; 12.6.2012, Riitta Myller
- Lähetekeskustelu valtioneuvoston tiedonannosta koskien kuntauudistusta; 6.6.2012, Antti Lindtman
- Välikysymyskeskustelu Suomen kokonaisvastuusta euroalueen talouskriisissä; 24.4.2012, Mikael Jungner
- Valtioneuvoston liikennepoliittisen selonteon lähetekeskustelu; 18.4.2012, Johanna Ojala-Niemelä

- Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden tarkistetuista kehyksistä vuosille 2013 – 2016 ja vuoden 2012 lisätalousarvioesityksen lähetekestustelu; 11.4.2012, Pia Viitanen
- Välikysymyskeskustelu lapsiperheiden hyvinvoinnin turvaamisesta; 20.3.2012, Merja Mäkisalo-Ropponen
- Keskustelu välikysymyskeskustelussa kuntauudistuksessa; 8.3.2012, Hanna Tainio
- Välikysymyskeskustelu puolustusvoimauudistuksesta; 29.2.2012, Tuula Väättäinen
- Valtioneuvoston tiedonanto Kreikan toisesta sopeutusohjelmasta; 28.2.2012, Miapetra Kumpula-Natri
- Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2012 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä; 10.2.2012, Jouni Backman

KATSAUS VALIOKUNNISSA KÄSITELTYIHIN ASIOIHIN

Tähän toimintakertomukseen olemme valiokunnittain nostaneet esille osan asioista, joihin sosialidemokraattinen eduskuntaryhmän on esittänyt vastalauseen. Eri valiokuntien työmääristä saa jonkinlaisen käsityksen vertailemalla annettujen mietintöjen ja lausuntojen määriä. Vertailu ei anna täydellistä kuvaa työmääristä, koska esitykset ja selonteot, joista mietintöjä ja lausuntoja annetaan, ovat laajuudeltaan hyvin erilaisia.

Valiokuntien kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi .

Suuri valiokunta

Suuri valiokunta antoi vuoden 2012 aikana neljä lausuntoa ja yhden mietinnön. Suuren valiokunnan puheenjohtajana toimi kansanedustaja Miapetra Kumpula-Natri.

Suuren valiokunnan työskentelyä leimasi vuonna 2012 edellisen vuoden tapaan Euroopan talouskriisi. Valiokunta käsitteli Espanjan pankkisektorinsa tukemiseksi pyytämää lainaa sekä Kreikalle annetun lainan koron ja laina-ajan muuttamista. Valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen neuvottelujen tuloksena Suomi sai Espanjalta vakuuden 40 prosentin osuudelle antamansa lainan kokonaissummasta. Talouskriisin selvittämiseen liittyen suuren valiokunnan kuultavina ja ohjeistettavina kävivät valtiovarainministeri Urpilainen valtiovarainministereiden ministerineuvostojen (ECOFIN-neuvostojen) edellä, sekä pääministeri Jyrki Katainen Eurooppa-neuvostojen kokousten edellä. SDP:n toiminta suuressa valiokunnassa on ollut linjassa suhteessa puolueen kantaan. Lähtökohtana on ollut Suomen saatavien suojaus ja riskien rajaaminen myös pyrkimys sijoittajien ja pankkien vastuun realisoitumiseen.

Pankkiunioni ja EMU:n kehittäminen olivat keskeisiä suuren valiokunnan käsittelemiä asiakokonaisuuksia vuonna 2012. Euroopan unionin toimet toivat esille vuoden aikana useita ehdotuksia talous- ja rahaliiton syventämiseksi sekä pankkiunionin perustamiseksi. Suuri valiokunta yhtyi lausunnossaan valtioneuvoston myönteiseen kantaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisintarkistajajärjestelmää sekä yhteistä pankkivalvontaa koskeviin komission esityksiin. Talous- ja rahaliiton kehittämistä koskien valiokunta totesi lausunnossaan että toteutuessaan sellaisinaan ehdotukset merkitsevät käytännössä peruuttamatonta toimivallan siirtoa jäsenvaltioilta Euroopan unionin toimielimille. Luettuna yhdessä jo toteutettujen ja pian toteutettavien talouspoliittisten säästöjen (six pack, two pack, sopimus talousunionin vahvistamisesta) kanssa ehdotukset merkitsevät myös euroalueen ja sen jäsenvaltioiden talouspolitiikan pysyvää sitomista vakaus- ja kasvusopimuksen budjettikestävyyssrajojen mukaiseen politiikkaan. Valiokunta katsoi, että eduskunnan ei ole mahdollista eikä ilmeistä tarvettakaan muodostaa kantaa toimielinten ehdotuksiin annetussa ajassa. Valiokunta muistutti, että toimielinten ehdottamista toimista vain pankkivalvonnalla ja kriisintarkistajajärjestelmällä on merkitystä nykyiselle talouskriisille. Valiokunta yhtyi lausunnossaan valtioneuvoston näkemykseen, että eurovaltioiden omavastuu - johdonmukaisesti noudatettu no-bailout-sääntö - luo parhaat kannusteet talouspolitiikan yhteisten sääntöjen noudattamiselle. Valiokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan osittainkin euroalueen maiden yhteisvastuullinen velka olisi taloudellisesti haitallista ja perussopimuksen vastaista. Valiokunnan mukaan vastuu pankkien ja pankkijärjestelmien vakaudesta kuuluu ensisijaisesti sijoittajille sekä pankkien kotivaltioille ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) rahoitusta tulee käyttää vain viimesijaisena keinona ja tapauskohtaisesti yksimielisellä päätöksellä. Valiokunta totesi myös että toimiva yhteinen valvontamekanismi on ehdoton edellytys suoran pääomittamisen käyttöönotolle. Valiokunta yhtyi valtioneuvoston kielteiseen kantaan koskien euroalueen yhteistä budjettia, euroalueen oman varan luomista sekä euroalueen "valtiovarainministerin" asettamista komissioon. Valiokunta katsoi, että EMU:n kehittämistä ei ole mahdollista arvioida vain talouspolitiikan näkökulmasta, vaan arviointi edellyttää paljon laajempaa poliittista ja oikeudellista näkökulmaa, jossa otetaan huomioon yhtäältä talouspolitiikan vaikutus kansalaisten asemaan ja heidän perus- ja ihmisoikeuksiinsa sekä toisaalta talouspolitiikan demokraattinen oikeutus.

Keväällä 2012 käsitellyssä oli komission asetusehdotus työtaistelu-oikeuden harjoittamisesta suhteessa sijoittautumisvapauteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen (Monti II –asetus). Komission mukaan asetusehdotuksen tavoitteena oli selkeyttää EU-tasolla sovellettavia sääntöjä, jotka koskevat perusoikeuksiin kuuluvaa oikeutta ryhtyä työtaistelutoimiin ja tämän oikeuden mahdollista ristiriitaa palvelujen tarjoamisen vapauden ja sijoittautumisvapauden kanssa rajat ylittävissä tilanteissa. Valtioneuvosto suhtautui komission asetusehdotukseen varauksellisesti. Suuri valiokunta yhtyi valtioneuvoston ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan näkemykseen asetusehdotuksen puuttuvasta lisäarvosta ja siitä, että esitetyssä muodossaan ehdotuksella ei saavutettaisi sen esitettyä tavoitetta oikeustilan selkiyttämistä. Suuri valiokunta totesi mietinnössään Euroopan unionin toimielin-

mille, että ehdotus rikkoo SEU 5 artiklassa määriteltyä toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta. Komissio veti ehdotuksensa pois syksyllä 2012.

Suuri valiokunta käsitteli vuoden 2012 aikana ehdotusta EU:n monivuotiseksi rahoituskehikseksi sekä ehdotuksia koheesiopoliitiikan ja yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseksi. Valiokunta uudisti aikaisemman kantansa, jonka mukaan Suomen tavoitteeksi määriteltiin noin 1 prosentin maksusitoumusmäärärahojen kokonaistaso EU-maiden yhteenlasketusta BKTL:stä. EU:n menojen kasvattamista ei pidetty perusteltuna tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden on vakautettava kansalliset talousarviot sekä tehtävä tuntuvia, kansalaisten elämään suoraan vaikuttavia leikkauksia julkisen talouden menoihin. Institutionaalisissa kysymyksissä valiokunta painotti, että jäsenvaltioiden yksimielisyyden vaatimuksen säilyttäminen unionin rahoitusta koskevien päätösten edellytyksenä on unionin nykyisen päätöksentekojärjestelmän vallitessa välttämätöntä poliittisen legitimitetin kannalta. Suuri valiokunta piti tärkeänä, että koheesiopoliittikka jatkuisi koko Euroopan alueella. Valiokunnan mukaan koheesiopoliitiikan rahoituksen painopisteen tulisi olla köyhimmillä alueilla sekä vakavista ja pysyvistä olosuhdehaitoista kärsivillä alueilla. Valiokunta tuki koheesiopoliitiikan painopisteiden kohdentamista innovaatioiden ja pk-yritysten kilpailukykyyn sekä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämiseen. Valiokunta totesi, että koheesiopoliitiikan keskeisin kysymys Suomen kannalta liittyy syrjäisen sijainnin, pitkien välimatkojen ja harvan asutuksen luomien haittojen huomioon ottamiseen. Maatalouspolitiikkaa koskien suuri valiokunta piti tärkeänä, että edistettäisiin kansallista mahdollisuutta varmistaa Suomen maatalouden erityistarpeiden mukaisesti maataloustuotannon monipuolisuus ja keskeisten tuotteiden tuotannolla kansallinen huoltovarmuus. Uudistuksessa tulisi valiokunnan lausunnon mukaan turvata Suomen eri alueille tyypillisten ja perinteisten tuotannonalojen toimintaedellytykset ottaen huomioon myös ilmastolliset olosuhteet. Kysymykseen hiilirikkaan maan suojelusta suuri valiokunta palasi erikseen syysistutuskaudella.

Komission finanssitransaktioveroa koskeva direktiiviehdotus siirtyi suppeamman maaryhmän tiivistettyyn yhteistyöhön, josta Suomi päätti jättäytyä ulkopuolelle valtioneuvoston kannan mukaisesti. Perustuslain mukaan asia ei edellyttänyt suuren valiokunnan kannanottoa. Valiokunta totesi, että valtioneuvoston tulee pitää valiokuntaa informoituna asian valmistelun etenemisestä.

Perustuslakivaliokunta

Valiokunta antoi vuoden aikana yhteensä 12 mietintöä ja 39 lausuntoa. Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Johannes Koskinen, joka toimi myös valiokunnan puheenjohtajana.

Valiokunta käsitteli vuoden aikana useiden merkittävien kansallisten lakihankkeiden perustuslainmukaisuutta, mutta vaikutuksiltaan kauaskantoisimpia ovat olleet kovinkin pikaisilla aikatauluilla käsitelty lausunnot Euroopan unionissa työn alla olevista E-asioista.

Perustuslakivaliokunta on Euroopan talouskriisin eri vaiheissa ottanut kantaa kansallisen suvereniteetin, perustuslainmukaisen toimivallan ja eduskunnan budjettivallan asettamista rajoista valtioidenvälisille sopimuksille tai ylikansalliselle sääntelylle antaessaan lausuntoja euroalueen vakausjärjestelyistä ja muista ehdotuksista. Lausunnoissaan jotka koskivat Euroopan talous- ja rahaliiton vakautta, yhteensovittamista sekä ohjausta ja hallintaa valiokunta korosti eduskunnan perustuslain mukaisia tiedon- ja vaikutusmahdollisuuksia eduskunnan budjetti- ja finanssivallan turvaamiseksi. Valiokunta katsoi kuitenkin, ettei Euroopan vakausmekanismin (EVM) perustamista koskeissa sopimusmääräyksissä ole kysymys täysivaltaisuuden kannalta merkittävästä toimivallan siirrosta EVM:n hallintoneuvostolle, eikä vastaavasti vakaussopimusta koskeissa määräyksissä ole kysymys merkittävästä kansallisen budjettivallan siirrosta ylikansalliselle taholle. Näin ollen ne oli mahdollista käsitellä tavallisen lain säätämisympäristössä. (Kts. lisää HE 155/2012 vp, ns. budjettikurisopimuksen voimaan saattaminen ja HE 34/2012 vp, EVM:n voimaansaattamislaki)

Valiokunta antoi mietinnön muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (PeVM 12/2012 vp – HE 74/2012 vp)

YK:ssa vuonna 1966 hyväksytty taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus tuli Suomessa voimaan vuonna 1976. Yleissopimus sisältää muun muassa työhön, työoloihin, terveyteen, tyydyttävään elintasoon, koulutukseen ja kulttuuriin liittyviä määräyksiä.

Hallituksen esityksessä hyväksyttäväksi ehdotetun yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan tarkoituksena on vahvistaa yleissopimuksessa tunnustettujen ihmisoikeuksien suojaa. Pöytäkirjalla perustetaan yksilövalitusjärjestelmä, jonka nojalla henkilöillä ja henkilöryhmillä on oikeus tehdä valituksia TSS-komiteaan, jos nämä katsovat sopimusvaltion loukanneen heidän yleissopimuksella tunnustettuja oikeuksiaan.

Pöytäkirjalla luodaan myös valinnainen valtiovalitusjärjestelmä, jossa sopimusvaltio voi saattaa tutkittavaksi toisen sopimusvaltion väitetyn yleissopimuksen mukaisten velvoitteiden loukkauksen. Samoin pöytäkirjalla luodaan valinnainen tutkintamenettely, jossa TSS-komitea voi tutkia tietoja, joiden mukaan jossakin sopimusvaltiossa näyttäisi tapahtuneen vakavia tai järjestelmällisiä yleissopimuksen takaamien oikeuksien loukkauksia.

Mietinnössään valiokunta katsoi, että Suomi voi tunnustaa TSS-komitean toimivallan ottaa vastaan ja käsitellä valtiovalituksia sekä toimivallan tutkia väitteitä valtion syyllistymisestä yleissopimuksen takaamien oikeuksien vakaviin ja järjestelmällisiin loukkauksiin.

Valiokunta antoi lausunnon muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan rahoitusvakaussäädöksiin annettavista valtiontakauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta (PeVL 3/2012 vp – HE 150/2011 vp)

Hallituksen esityksen tarkoituksena oli selvittää oikeustilaa Euroopan rahoitusvakaussäädöksiä (ERVV) koskevien Suomen takausvastuiden osalta perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 14/2011 vp) edellyttämällä tavalla.

Vuoden 2011 valtiopäivillä ERVV-puitesopimuksen muutoksen yhteydessä tarkistettiin lakia ERVV:lle annettavista valtiontakauksista (HE 31/2011 vp ; laki 1060/2011). Myöhemmin kävi ilmi, että hallituksen esityksessä takausten enimmäismäärät oli ilmaistu virheellisesti. Saamansa selvityksen (MINS 1/2011 vp) pohjalta valiokunta antoi asiasta lausunnon PeVL 14/2011 vp , jonka mukaan "hallituksen esitys oli laadittu tavalla, josta oli voinut saada virheellisen kuvan Suomen valtion vastuiden laajuudesta". Siksi oikeustilaa oli valiokunnan mielestä tarpeen selvittää siinä yhteydessä, kun ERVV:n takausmenettelyä mahdollisesti kehitetään tai uudella hallituksen esityksellä (PeVL 14/2011 vp , s. 2/II).

Valiokunnan mukaan epäselvyys johtui siitä, että hallituksen esityksestä ei käynyt selkeästi ilmi ero takauksittomuuden ja takausvastuun välillä. ERVV-puitesopimuksessa sovittu euromäärä ilmaisee Suomen takauksittomuuden, mutta Suomen mahdollista takausvastuuta kasvattavat vielä korot, kulut ja ylitakaus.

Lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa on nyt selkeästi erotettu ERVV-puitesopimuksen mukainen takauksittomuus (13 974,03 miljoonaa euroa), joka määritellään takauksina ERVV:n "velkojen ja muiden sitoumusten pääomalle ja sille annettavana 65 prosentin ylitakauksena" sekä Suomen mahdollisen takausvastuun enimmäismäärä, joka kattaa myös "takauksen piiriin kuuluvista sitoumuksista aiheutuvat korot ja kulut sekä niille annettavan 65 prosentin ylitakauksen". Valiokunnan mielestä nyt ehdotetut säännökset ovat selkeitä ja täsmällisiä, ja ne selvittävät oikeustilan siten kuin valiokunta on lausunnossaan PeVL 14/2011 vp edellyttänyt.

Valiokunnan mukaan takausvastuun piiriin kuuluvat liitännäiset oli lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa kuvattu selkeästi, ja esityksen perusteluissa oli arvioitu seikkaperäisesti niiden todennäköistä suuruutta. Esityksessä oli valiokunnan mielestä myös asianmukaisesti selostettu jo annettuja, voimassa olevia takauksia sekä arvioitu takausvastuiden mahdollista kasvua ja vastuisiin liittyviä riskejä samoin kuin riskien hallintaa.

Valiokunta viittasi myös aikaisempaan, Euroopan vakaussäädöksiä (EVM) koskevaan lausuntoonsa (PeVL 25/2011 vp , s. 3/II) ja korosti, että Euroopan rahoitusvakaussäädöksiin liittyviä Suomen taloudellisia vastuita tulee valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa tarkastella kokonaisuutena niistä aiheutuvan eduskunnan budjettivallan rajoituksen selvittämiseksi. Tähän liittyy myös kysymys siitä, voidaanko vastuilla vaarantaa "Suomen valtion mahdollisuudet vastata niistä velvoitteistaan, jotka sillä Suomen perustuslain mukaan on" (PeVL 5/2011 vp , s. 4/II).

Ulkoasiainvaliokunta

Valiokunta on antanut 14 mietintöä ja 4 lausuntoa. Valiokuntavastaava oli Jouni Backman.

Valiokunta antoi mietinnön muun muassa:

Valtioneuvoston selonteosta koskien Afganistanin tilannetta ja Suomen kokonaistukea Afganistanille, mukaan lukien osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan (UaVM 1/2012 vp - VNS 2/2011 vp)

Valiokunta ehdotti hyväksyttäväksi kannanottoa, jossa eduskunta edellyttää valtioneuvoston ryhtyvän seuraaviin toimenpiteisiin:

1. Valtioneuvosto valmistelee vastaisuudessa eduskunnalle annettavat kriisinhallintatilanteita koskevat selvitykset tai selonteot kokonaisvaltaisesti, mukaan lukien Suomen osallistumisen kaikki osa-alueet kattaen diplomatian, kehityksen, rauhanvälityksen, siviilikriisinhallinnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan sekä toiminnan vaikuttavuusarvion.
2. Valtioneuvosto antaa eduskunnalle säännönmukaisesti selvityksen Afganistanin kehityksestä ja Suomen kokonaistukien toimeenpanosta ja vaikuttavuudesta, mukaan lukien kriisinhallintaoperaation kehitys.
3. Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hyvissä ajoin laaja-alaisen selvityksen suunnitelmista Suomen mahdollisiksi osallistumismuodoiksi ISAF-seuraajaoperaatioon vuoden 2014 jälkeen.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi 30.3.2012 täysistunnossaan.

Kroatian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen hyväksymisestä (UaVM 14/2012 vp - HE 138/2012 vp)

Valiokunta piti liittymisen kannalta välttämättömänä, että Kroatia panee kevään 2013 kuluessa täytäntöön jo aikaisemmin sovitut uudistustavoitteet koskien oikeuslaitoksen itsenäisyyttä ja riippumattomuutta, oikeuslaitoksen tehokkuutta, sotarikosasioiden käsittelyä, pakolaisten paluuta ja korruption estämistä, ja painotti, että Kroatian tulee lisäksi kiinnittää erityistä huomiota ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja vähemmistöjen suojelemiseen. Valiokunta edellytti, että valtioneuvosto seuraa aktiivisesti Kroatian liittymisprosessia ja tiedottaa eduskunnalle asiasta säännöllisesti liittymiseen asti, jotta voidaan varmistua maan valmiudesta liittyä unioniin.

Valtioneuvoston selonteosta koskien pohjoismaisia rajaesteitä (UaVM 7/2012 vp - VNS 3/2012 vp, K 4/2012 vp)

Valiokunta yhtyi valtioneuvoston näkemykseen siitä, että työtä vapaan pohjoismaisen liikkuvuuden edistämiseksi ja maiden välisten rajaesteiden poistamiseksi tulee jatkaa määrätietoisesti ja piti tärkeänä, että poliittisella tasolla annetaan selvä ohjeistus todellisten rajaesteiden poistamiseksi. Rakenteet eivät saisi estää tai hidastaa poliittisten tavoitteiden toteutumista, vaan niiden tulisi vastata nykyisiä poliittisia ja taloudellisia realiteetteja ja haasteita.

Valiokunta antoi lausunnon muun muassa:

Valtiovarainvaliokunnalle valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013–2016 (UaVL 2/2012 vp - VNS 1/2012 vp)

Valiokunta esitti vakavan huolensa ulkoasiainministeriön hallinnonalaan kohdistuvien leikkausten yhteisvaikutuksesta ulkoasianhallinnon ydintehtäviin. Edustustoverkon laajamittaisella supistamisella yhdessä mm. kriisinhallinnan ja kehitysyhteistyön leikkausten kanssa on valiokunnan mukaan kauaskantoisia poliittisia ja taloudellisia vaikutuksia. Säästöt heikentävät Suomen kansainvälistä toimintakykyä ja vaikutusmahdollisuuksia.

Puolustusvaliokunnalle puolustustarvikkeiden viennistä (UaVL 1/2012 vp - HE 93/2011 vp)

Valiokunta korosti, että vientivalvonta on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja että sillä voidaan edistää terrorismin vastaista toimintaa, konfliktien ehkäisyä ja ihmisoikeuksien kunnioittamista. Jatkossakin on tärkeää arvioida johdonmukaisesti ihmisoikeusnäkökohdat ja humanitaarisen oikeuden velvoitteet, jotta turvallisuutta ja demokratiaa voidaan edistää kestäväällä tavalla. Valiokunta korosti viranomaisten, erityisesti ulkoasiainministeriön ja puolustusministeriön, välisen yhteistyön merkitystä lupahakemusten käsittelyssä kokonaisvaltaisen harkinnan varmistamiseksi.

Valtiovarainvaliokunta

Valiokunta antoi 39 mietintöä ja 17 lausuntoa. Valiokuntavastaavana toimi Kari Rajamäki.

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2013 (HE 95/2012 vp - VaVM 39/2012 vp). Valtion talousarvion loppusumma on noin 54,5 mrd. euroa. Budjetin loppusumma kasvoi eduskunnan käsittelyssä 50,9 milj. eurolla. Talousarvio on 7,5 mrd. euroa alijäämäinen. Alijäämä katetaan ottamalla lisää velkaa, jolloin vuoden 2013 lopussa valtionvelan arvioidaan olevan noin 92 mrd. euroa.

Talousarvioesitystä käsiteltiin poikkeuksellisen epävarmassa taloustilanteessa, jossa talous on muun muassa velkakriisin ja heikentyneen suhdannetilanteen sekä väestön ikääntymisen vuoksi erittäin suurten haasteiden edessä. Talousarvioesitys toteuttaa hallitusohjelman ja kehyspäättöksen linjauksia, joiden painopistealueita ovat köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen, julkisen talouden vakauttaminen sekä kestävä talouskasvu, työllisyyden ja kilpailukykyyn vahvistaminen.

Ensi vuoden alussa voimaan tuleva nuorten yhteiskuntatakuu on eräs hallituksen kärkihankkeista. Nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteena on taata koulutus-, harjoittelu-, työpaja-, kuntoutus- tai työpaikka alle 25-vuotiaille ja alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille.

Suurimmat määrärahalisäykset eduskunta teki liikenne- ja viestintäministeriön pääluokkaan. Lisäpanostuksia suunnattiin tiestön kehittämiseen (10 milj. euroa). Lisäksi eduskunta edellytti, että hallitus antaa ensi keväänä valtiovarainvaliokunnalle selvityksen liikennepoliittiseen selontekoon sisältyvän kehittämisohjelman rahoituksen turvaamisesta.

Lastensuojeluun edistämiseen lisättiin 3,4 milj. euroa. Lisäksi eduskunta edellytti, että Helsingin Meilahteen rakennettavan uuden lastensairaalan tarvitsema valtion rahoitusosuus otetaan huomioon seuraavassa 2014 - 2017 koskevassa kehyspäättöksessä.

Sotainvalidien ja veteraanien kuntoutukseen osoitettiin yhteensä 9 miljoonan euron lisäresurssit. Näin eduskunta halusi kunnioittaa veteraaneja Suomen itsenäisyyden 95-vuotisjuhlan johdosta.

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan osoitettiin 5,4 milj. euroa mm. yritysten kansainvälistymiseen, matkailun edistämiseen sekä talous- ja velkaneuvonnan lisäämiseen.

Muita merkittäviä lisäyksiä olivat panostus oppisopimuskoulutuksen (2 milj. euroa) ja lastentarhanopettajien koulutuksen (1,7 milj. euroa) lisäämiseen, puolustusvoimien kertausharjoitusten lisäämiseen (1 milj. euroa) sekä tuomioistuinten ruuhkien purkamiseen (1 milj. euroa).

Myös ympäristöhankkeisiin lisättiin rahoitusta. Metso-ohjelmaan kohdennettiin miljoonan euron ja Itämeren tilan parantamiseen 800 000 euron lisäys. Siirtoviemärihankkeisiin lisättiin 1,4 miljoonaa euroa ja vesihuoltotöihin 2 miljoonaa euroa.

Hallituksen esitys eduskunnalle talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista (HE 155/2012 vp - VaVM 38/2012 vp). Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa osapuolten julkisen talouden hoitamisen kurinalaisuutta ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista sekä parantaa talouden ohjausta ja hallintaa Euroopan unionissa ja euroalueella. Kansallisessa lainsäädännössä tulee säätää julkisen talouden rakenteellista rahoitusasemaa koskevasta keskipitkän aikavälin tavoitteesta. Tavoite tulee asettaa pääsääntöisesti Euroopan unionin lainsäädäntöä vastaavasti sekä siten, että julkisen talouden kestävyys tai nopea eteneminen sitä kohti voidaan varmistaa. Sopimuksessa edellytetään, että laissa tulee lisäksi säätää korjausmekanismista, joka käynnistyisi automaattisesti, jos keskipitkän aikavälin tavoitteesta tai siihen johtavalta sopeuttamisuralta poikettaisiin merkittävästi. Laissa tulee myös säätää korjausmekanismin toimintaa valvovasta toimielimestä. Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta tutkia, onko edellä mainitut sopimusmääräykset saatettu asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Hyväksyttyyn esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta. Laissa säädetään muun muassa keskipitkän aikavälin tavoitteen asettamisesta sekä korjausmekanismista. Korjausmekanismi on viime kädessä valtioneuvoston eduskunnalle antama tiedonanto. Sen tulee sisältää selostus toimenpiteistä, joilla keskipitkän aikavälin tavoitetta koskeva merkittävä poikkeama voidaan poistaa viimeistään seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä.

Osa sopimuksen määräyksistä vastaa julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annettua neuvoston direktiiviä. Näiltä osin myös direktiivin täytäntöönpanoa koskevat säännökset sisällytetään sopimuksen voimaansaattamislakiin. Direktiivin eräiden muiden vaatimusten täytäntöönpanemiseksi sopimuksen voimaansaattamislakiin sisällytetään säännös asetuksenantovaltuudesta valtioneuvostolle. Asetuksella voidaan säätää muun muassa valtioneuvoston tekemässä julkisen talouden monivuotisessa suunnittelussa käytettävien julkisen talouden ja sen alasektoreiden tuloja, menoja, alijäämää, velkaa ja muita vastaavia seikkoja koskevien finanssipoliittisten tavoitteiden asettamisesta sekä niiden saavuttamiseksi tarpeellisten valtioneuvoston toimenpiteiden suunnittelusta.

Sekä sopimus että direktiivi edellyttävät, että niissä edellytetyjen finanssipoliittisten sääntöjen noudattamista valvoo riippumaton toimielin. Voimaansaattamislakiehdotuksen mukaan valvontatehtävä annetaan Valtiontalouden tarkastusvirastolle. Tätä koskeva viittaussäännös sisällytetään selkeyssyistä myös Valtiontalouden tarkastusvirastosta annettuun lakiin.

Valiokunta piti sopimuksen hyväksymistä tarpeellisenä Euroopan unionin ja euroalueen julkisen talouden vakauden edistämiseksi. Julkisten talouksien vakauttaminen on välttämätöntä. Sen rinnalla on kuitenkin syytä korostaa myös kilpailukykyä ja tuottavuutta parantavia toimia, jotka edistävät talouden kasvu-uralle pääsemistä. Samoin on seurattava yksityisen sektorin velkaantumista ja tarvittaessa arvioitava toimenpiteitä liiallisen velkaantumisen hillitsemiseksi.

Kuten perustuslakivaliokunnan lausunnossa on todettu, julkisen talouden tiukennettu tasapainotavoite merkitsee sinänsä merkittävää rajoitusta eduskunnan budjettivaltaan. Vaikka nykyisen vakaus- ja kasvusopimuksen velvoitteisiin ja rajoituksiin verrattuna lisärajoituksia ei pidettäisikään yksittäisinä muutoksina valtiosääntöoikeudelliselta kannalta merkittävänä, ne tosiasiallisesti kaaventavat tuntuvasti eduskunnan budjettipolitiikan vaihtoehtoja tietyissä suhdannetilanteissa. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (valiokunnan lausumaehdotus).

Valtiovarainvaliokunta piti tärkeänä, että uutta normistoa käytännössä tulkitaan Suomen perustuslakia ja sen mukaista vallan kolmijakoa kunnioittavalla tavalla. Eduskunnan budjettivallan turvaaminen mahdollistaa samalla riittävän suhdannepoliittisen itsemääräämisoikeuden.

Valiokunnan lausumaehdotus: Eduskunta edellyttää että vaiheittaisten muutosten kumulatiivinen vaikutus eduskunnan budjettivaltaan sekä kansalliseen suvereniteettiin on otettava korostetun huolellisesti huomioon, jos EU-sääntelyä jatkossa aiotaan edelleen vahvistaa kansallista päätöksentekoa rajoittavalla tavalla.

Hallituksen esitys (HE 177/2012 vp – VaVM 37/2012 vp) eduskunnalle laiksi sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013 - 2015 ja laiksi verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta. Esityksellä pyritään vahvistamaan kasvuyritysten toimintaedellytyksiä. Kohdeyhtiöstä riippumaton yksityinen sijoittaja voi laissa säädetyin edellytyksin vähentää pääomatulostaan 50 prosenttia vuosina 2013 - 2015 lain voimaantulon jälkeen osakeyhtiöön sijoittamansa osakepääoman määrästä. Vähennyksen vähimmäismäärä on 5000 euroa ja enimmäismäärä 75 000 euroa vuodessa. Yksittäinen sijoittaja voi tehdä sijoituksia useampiin kohteisiin, jolloin vähennyksen enimmäismäärä on yhteensä 150 000 euroa vuodessa. Kohdeyhtiön veronhuojennukseen oikeuttava sijoitusten enimmäismäärä on 2 500 000 euroa 12 kuukauden aikana. Sijoitus tulee tehdä pieneen yritykseen. Pieni yritys määritellään yritykseksi, jolla on enintään 50 työntekijää ja jonka taseen loppusumma ja liikevaihto ovat alle kymmenen miljoonaa euroa. Vähennystä vastaava määrä palautetaan sijoittajan tuloon osakkeita myöhemmin luovutettaessa. Laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013 - 2015 on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2013 sen jälkeen, kun Euroopan unionin komissio on hyväksynyt ehdotetun valtiontuen.

Hallituksen esitys (HE 176/2012 vp – VaVM 36/2012 vp) eduskunnalle laeiksi verontilityslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Verontilityslakiin ja tuloverolakiin esitettiin sekä

pysyviä että väliaikaisia muutoksia verovuosille 2013- 2015. Yhteisöveron jako-osuuksia muutettiin siten, että verovuosina 2014 ja 2015 kuntien jako-osuutta korotetaan 5 prosenttiyksiköllä ja seurakuntien 0,4 prosenttiyksiköllä ja valtion osuutta alennetaan vastaavasti. Lisäksi uusien veroperustemuutosten verotuottovaikutukset kompensoidaan kunnille ja seurakunnille jako-osuuksia muuttamalla. Yhteisöveron jako-osuuksien väliaikaiset muutokset olisivat voimassa vuoden 2015 loppuun, ja niitä sovellettaisiin verovuosilta 2013—2015 tehtäviin tilityksiin. Muutokset astuivat voimaan 1.1.2013.

Hallituksen esitys (HE 175/2012 vp – VaVM 35/2012 vp) eduskunnalle laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksistä vuosina 2013-2015. Valiokunta hyväksyi lain. Lisävähennykseen ovat oikeutettuja osakeyhtiöt ja osuuskunnat työntekijöilleen maksamiensa tutkimus- ja kehittämistoiminnan palkkojen perusteella. Elinkeinotoiminnan tulosta tehtävän lisävähennyksen määrä on 100 prosenttia yrityksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan hankkeisiin kohdistuvista palkoista. Lisävähennyksen enimmäismäärä verovuonna on 400 000 euroa ja alaraja 15 000 euroa. Laki astui voimaan 1.1.2013. Lakia sovelletaan verovuosilta 2013-2015 toimitettavissa verotuksissa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta pankkiverosta sekä laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 16 §:n ja verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 ja 20 §:n muuttamisesta (HE 167/2012 vp - VaVM 34/2012 vp). Talletuspankeilta kerätään väliaikaisen pankkiveromuutoksen perusteella pankkiveroa valtiolle verovuosilta 2013 – 2015. Veron suuruus perustuu talletuspankin vakavaraisuuslaskennan mukaisten riskipainotettujen erien määrään edeltävän kalenterivuoden lopussa. Laki on määräaikainen, eikä se ole voimassa yhtä aikaa mahdollisesti voimaan tulevan kriisinhallintaa koskevan direktiivin mukaisen sääntelyn kanssa. Pankkiverolla on tarkoitus kerätä varoja tulevien pankkikriisien varalta.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varainsiirtoverolain muuttamisesta (HE 125/2012 vp – VaVM 33/2012 vp). Valiokunnan hyväksymän esityksen mukaan asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden sekä asunto-osuuskunnan osuuksien luovutuksesta suoritettava varainsiirtovero nousi 1,6 prosentista 2 prosenttiin. Sama koskee muun sellaisen osakeyhtiön osakkeiden luovutusta, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista tai hallintaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle kilometrikorvausta koskeviksi muutoksiksi verolainsäädäntöön (HE 88/2012 vp -VaVM 28/2012 vp). Verosta vapaan kilometrikorvauksen määrä muuttuu vaihteittain siten, että kilometrikorvauksen yleistä määrää vahvistettaessa Verohallinto vähentää yksityisajojen osuutena 5 prosenttia Valtion työmarkkinalaitoksen laskemasta enimmäismäärästä.

Vuoden 2014 alusta Verohallinto erikseen vahvistaa verosta vapaan kilometrikorvauksen enimmäismäärän 15 000 kilometrin ylittävälle osalle. Tältä osin verosta vapaa määrä on 55 prosenttia Valtion työmarkkinalaitoksen laskemasta kilometrikorvauksen enimmäismäärästä.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2012 kolmanneksi lisätalousarvioksi ja hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2012 kolmannen lisätalousarvioesityksen täydentämisestä (HE 136/2012 vp, HE 163/2012 vp - VaVM 27/2012 vp).

Kolmannessa lisätalousarviossa valtion menojen ja tulojen arvioita tarkennettiin ja suunnattiin lisäpanostuksia lähes 13 milj. euroa etenkin tieto- ja viestintätekniikan alan työllisyyden parantamiseen.

Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittämiseen suunnattiin 4,1 milj. euroa, josta 2,4 milj. euroa arvioitiin käytettävän pilvipalveluiden kehitys- ja testausympäristön perustamisinvestointeihin laitehankintoihin. Tekesin myöntämisvaltuutta korotettiin yhteensä 8 milj. eurolla ICT-klusterin äkillisten rakennemuutosten hoitoon. Siitä 6 milj. euroa kohdennettiin pk-yrityksille suunnattuun verkkomyynti- ja markkinointivalmiuksien kehittämistyöhön ja 2 milj. euroa Green ICT ja älykkäät kaupunkiympäristöt -toimenpidekokonaisuuteen. Lisätalousarvioesityksessä varsinaisten tulojen arviota vähennettiin nettomääräisesti 501 milj. eurolla, mikä johtui pääosin verotulojen arvion muuttumisesta.

Vuoden 2012 kolmas lisätalousarvioesitys kasvatti valtion nettolainanoton tarvetta 411 milj. eurolla. Valtionvelan määräksi vuoden 2012 lopussa arvioitiin noin 89 mrd. euroa, mikä on noin 45 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisäveroja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 89/2012 vp - VaVM 24/2012 vp). Arvonlisäverot nousivat lakimuutoksen jälkeen ensi vuoden 2013 alussa. Kaikkia arvonlisäverokantoja nostettiin yhdellä prosenttiyksiköllä. Yleinen arvonlisäverokanta korotettiin 23 prosentista 24 prosenttiin. Korotus tehtiin myös vakuutusmaksuveroon, jota on peritty yleisen arvonlisäveron suuruisena. Elintarvikkeisiin, rehuihin sekä ravintola- ja ateriapalveluihin sovellettava verokanta korotettiin 13 prosentista 14 prosenttiin. Kirjoihin, tilattuihin sanomai- ja aikakauslehtiin, lääkkeisiin, liikuntapalveluihin, henkilökuljetuksiin, majoituspalveluihin, televisio- ja yleisradiotoiminnasta saatuihin korvauksiin, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksiin, tekijän suorittamiin taide-esineiden myynteihin, kaikkien taide-esineiden maahantuontiin sekä tekijänoikeusjärjestöjen saamiin tekijäkorvauksiin sovellettava verokanta korotettiin 9 prosentista 10 prosenttiin. Arvonlisäverokantojen muutosten on arvioitu lisäävän valtion verotuloja noin 830 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2013 tuloveroasteikkolaiksi sekä laiksi tuloverolain muuttamisesta (HE 87/2012 vp - VM 23/2012 vp). Hallituksen veropolitiikan perustavoitteena on hyvinvointipalveluiden rahoituksen turvaaminen, verotuksen oikeudenmukaisuuden lisääminen, talouskasvun tukeminen ja valtiontalouden tasapainon kohentaminen. Esityksen mukaan suurituloisten verotus kiristyy ja pienituloisten kevenee.

Tuloveroasteikko vuodelle 2013

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 100—23 900	8,00	6,50
23 900—39 100	515,00	17,50
39 100—70 300	3 175,00	21,50
70 300—100 000	9 883,00	29,75
100 000—	18 718,75	31,75

Valiokunnan hyväksymässä esityksessä vuoden 2013 tuloveroasteikkoon lisättiin uusi tuloluokka 100 000 euroa ylittävälle tuloille. Yli 100 000 euroa ansaitsevia palkansaajia arvioidaan olevan noin 50 000. Uusi tuloluokka on tarkoitus sisällyttää tuloveroasteikkoon myös vuosina 2014 ja 2015. Vuonna 2012 sovellettavaan asteikkoon verrattuna ylin marginaaliveroprosentti nousee 2 prosenttiyksikköä. Tulojen ollessa esimerkiksi 130 000 euroa palkansaaja maksaa keskimäärin veroa vuodessa noin 415 euroa enemmän, jolloin verotus kiristyy 0,3 prosenttiyksikköä uuden tulorajan johdosta.

Työtulovähennyksen enimmäismäärä nousi 945 eurosta 970 euroon ja kertymäprosentti 7,1 prosentista 7,3 prosenttiin. Muutos lisää käytettävissä olevaa tuloa noin 25 euroa vuodessa eli noin 2 euroa kuukaudessa 20 000–80 000 euroa työtuloa vuodessa ansaitsevilla. Muutos kohdistuu 8 400 - 121 400 euron työtuloille.

Kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärää korotettiin 2 850 eurosta 2 880 euroon, mikä keventää pienituloisten verotusta vajaalla 8 eurolla vuodessa. Verotus kevenee palkkatulon saajilla suunnilleen tulovälillä 5 400 - 22 400, päivärahatulon saajilla suunnilleen tulovälillä 3 000 - 17 200 ja eläketulon saajilla suunnilleen tulovälillä 10 400 - 19 600.

Eläketulon lisäveroa maksetaan 6 prosenttia siltä osin kuin eläketulo vähennettynä eläketulovähennyksen määrällä ylittää 45 000 euroa. Lisävero kohdistuu arviolta noin 45 000 verovelvolliseen.

Kotitalousvähennys myönnetään myös ulkomaisen yrityksen myymien palvelujen osalta, kun palvelu tarjotaan toisessa Euroopan talousalueen valtiossa. Vähennystä voi hakea takautuvasti vuodesta 2007 alkaen. Veroperustemuutoksista aiheutuvat muutokset kuntien veropohjassa kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perintö- ja lahjaveroain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 93/2012 vp - VM 21/2012 vp). Hyväksytyssä esityksessä sekä perintöveroa että lahjaveroa koskeviin veroasteikkoihin lisättiin uusi porras 1 000 000 euroa ylittävän perintöosuuden tai lahjan osalta. Ensimmäisessä veroluokassa veroprosentti on 19 prosenttia ja toisessa veroluokassa 35 prosenttia.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuotannollisten investointien korotetuista poistoista verovuosina 2013 - 2015 ja tuotannollisten investointien väliaikaisesti korotetuista poistoista annetun lain kumoamisesta (HE 94/2012 vp - VaVM 20/2012 vp). Talouskasvun ja investointien vauhdittamiseksi tarkoitettu esitys hyväksyttiin. Uusien tehtaiden ja työpajojen sekä tehtaissa ja työpajoissa käytettävien uusien koneiden ja laitteiden hankintamenoista saa verotuksessa tehdä enintään kahtena verovuotena kaksinkertaiset poistot säännönmukaisiin poistoihin verrattuna. Enimmäismäärän korotus koskee uusia vuosina 2013 – 2015 hankittuja ja käyttöönotettuja hyödykkeitä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta (HE 91/2012 vp - VaVM 19/2012 vp). Lämmitykseen käytettävien polttoaineiden samoin kuin voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden veroon vaikuttavaa hiilidioksidiosuuden arvoa korotettiin. Kevyen ja raskaan polttoöljyn, kivihiilen ja maakaasun hiilidioksidiveron laskentaperusteena oleva hiilidioksiditonnin arvo nostettiin 30 eurosta 35 euroon. Energiasisältöveron osuus aleni 7,70 eurosta 6,65 euroon megawattitunnilta. Mäntyöljyn veroa korotettiin saman verran kuin raskaan polttoöljyn osalta. Maakaasusta kannetaan alennettua energiasisältöveroa 4,45 euroa megawattitunnilta vuoden 2014 loppuun. Lämmityspolttoaineista turpeen verotukseen ei tullut muutoksia. Kaupallisen vesiliikenteen polttoaineiden verottomuus laajeni koskemaan myös maakaasua ja kivihiiltä.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2012 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 48/2012 vp - VaVM 15/2012 vp). Hyväksytyn toisen lisätalousarvion varsinaisia tuloja korotettiin nettomääräisesti 548 milj. euroa ja että menoja lisättiin 1,772 mrd. euroa. Esitys lisäsi siten valtion nettolainanoton tarvetta 1,224 mrd. euroa, jolloin vuoden 2012 nettolainanotoksi arvioitiin 8,7 mrd. euroa. Valtionvelan määrän ennakoitiin vuoden lopussa olevan 88 mrd. euroa, eli 45 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Jakamattomaksi varaukseksi jää 178 milj. euroa.

Lisätalousarvioesitykseen sisältyi hallituksen ehdotus 1,44 mrd. euron määrärahalisäyksestä käytettäväksi Suomen osuuden maksamiseen Euroopan vakausmekanismiin (EVM) pääomasta. Suomen osuus EVM:n peruspääomasta on yhteensä 12,58 mrd. euroa, josta edellä mainittu 1,44 mrd. euroa on EVM:n perustamisvaiheessa maksettu pääomaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 28/2012 vp - VaVM 14/2012 vp). Muutoksen myötä televisiomaksusta luovuttiin ja käyttöön otettiin yleisradiovero. Henkilön YLE-vero on 0,68 prosenttia verovuoden puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärästä tai sitä korkeammasta YEL:n tai MYEL:n mukaisen työtulon yhteismäärästä. Vähimmäismäärä on 50 euroa ja enimmäismäärä 140 euroa. Veroa ei määrätä alle 18-vuotiaille. Vero kannetaan ennakonpidätyksen yhteydessä.

Liike- tai ammattitoimintaa taikka maataloutta harjoittavan yhteisön, jonka verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa, on maksettava veroa 140 euroa lisättynä 0,35 prosentilla 50 000 euron ylittävältä osalta, kuitenkin enintään 3 000 euroa. Verosta vapautettuja ovat mm. asunto-osakeyhtiöt.

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan vakausmekanismin (EVM) perustamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 34/2012 vp - VaVM 13/2012 vp). Sopimus Euroopan vakausmekanismin perustamisesta on tehty Belgian, Saksan, Viron, Irlannin, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Italian, Kyproksen, Luxemburgin, Maltan, Alankomaiden, Itävallan, Portugalin, Slovenian, Slovakian ja Suomen välillä.

EVM:n avulla luodaan pelisäännöt taloudellisten kriisien hallitsemiseksi kuitenkin niin, että yksittäinen jäsenvaltio vastaa itse omista veloistaan ja sitoumuksistaan. EVM on rahoituslaitos, joka toimii pysyvänä kriisinhallintamekanismina euroalueella. Sillä on oma pääoma, jonka varassa se toimii. Sopimuksessa vahvistetaan myös keinot, joita EVM voi käyttää kriisinhoidossa.

EVM:n maakohtaisten osuuksien jakoperusteena käytetään EKP:n pääomaosuutta, jolloin Suomen osuus peruspääomasta on 12,5818 mrd. euroa. Suomi sitoutui maksamaan pääoman (1,44 mrd. euroa) yhdessä erässä, mikä oli edellytyksenä Kreikan ERVV-tukeen liittyvien vakuuksien saamiselle. Mainittu 1,44 mrd. euron pääoma sisältyi vuoden 2012 toiseen lisätalousarvioon (HE 48/2012 vp). EVM-sopimuksen hyväksymisen myötä Suomi sitoutui noin 11,14 mrd. euron suuruisen vaadittaessa maksettavan osakepääoman maksamiseen, jos EVM tulisi maksukyvyttömäksi tai vararahasto ja maksettu pääoma eivät riitä tappioiden kattamiseen.

Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013-2016 (VNS 1/2012 vp - VaVM 12/2012 vp). Valtiontalouden kehysten valmistelun lähtökohtana on ollut hallituksen 5.10.2011 päättämä vaalikauden kehys, jota tarkistettiin vuosille 2013-2016. Lokakuun 2011 kehyspäätöksessä otettiin huomioon hallitusohjelma ja sen mukaiset sopeutustoimet, jotka olivat vuoden 2015 tasolla 2,5 mrd. euroa.

Vaalikauden tarkistettu kehys vuosille 2013-2016 (vuoden 2013 hintatasossa) on 42 801 milj. euroa vuonna 2013, 42 319 milj. euroa vuonna 2014 ja 42 007 milj. euroa vuonna 2015. Kehykseen sisältyy vuosittainen 200 miljoonan euron lisätalousarviovaraus. Vuoden 2016 taso on pääsääntöisesti asetettu olettaen hallituksen säästötoimien jatkuvan vuoden 2015 tasoisena. Tarkemmista vuoden 2016 valtiontalouden kehyksistä päättää seuraava hallitus.

Vuosien 2013-2016 kehyspäätöksen yhteydessä hallitus esitti uusia sopeutustoimia. Pysyvät lisäsopeutustoimet ovat vuositasolla nettomääräisesti yhteensä n. 2,8 mrd. euroa vuodesta 2016 lukien. Hallituksen päättämät toimenpiteet alentavat nettomääräisesti (eli sekä säästöt että lisäpanostukset huomioon ottaen) valtion menoja vuoden 2015 tasolla n. 1,2 mrd. eurolla. Toimenpiteet lisäävät nettomääräisesti (veronkevennykset ja -kiristykset huomioon ottaen) valtion tuloja n. 1,2 mrd. eurolla vuoden 2015 tasolla. Veroperustemuutoksista suurimmat vaikutukset ovat ansiotuloveroon ja arvonlisäveroon tehtävillä muutoksilla. Menosäästöt kohdistuvat mm. kuntien valtionosuuksiin sekä lapsilisien, yliopistojen valtionrahoituksen, puolustusvoimien materiaalihankintojen ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksien indeksijäädytyksiin.

Kehyksen ulkopuolelle jäävät lähinnä suhdanteiden ja rahoitusautomaatiikan mukaisesti muuttuvat menot, jotka kuitenkin luetaan kehysten piiriin niiden perusteisiin tehtyjen muutosten menovaikutusten osalta. Lisäksi kehysten ulkopuolelle jäävät mm. valtionvelan korot, arvonlisäverot ja finanssisijoitukset. Kehyksen ulkopuolelle jäävien menojen arvioidaan olevan noin 11,8 mrd. euroa vuonna 2013 ja vuoteen 2016 mennessä niiden arvioidaan vähenevän noin 11,4 mrd. euroon.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2012 lisätalousarvioksi (HE 23/2012 vp - VaVM 9/2012 vp). Hyväksytyssä lisätalousarviossa osoitettiin määrärahoja pääasiassa työllisyyttä tukeviin toimiin, yritysrahoitukseen ja koulutukseen. Menoja lisättiin 224 miljoonalla eurolla. Tuloarviota korotettiin nettomääräisesti noin 97 miljoonalla eurolla.

Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimien lisättiin 24 miljoonaa euroa. Määrärahaa suunnattiin muun muassa työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen ja työllistämiseen yksityiselle sektorille, kunnille ja kuntayhtymille. Valiokunta korosti toimia, joilla vähennetään etenkin nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyyttä sekä pitkäaikaistyöttömyyttä ja joilla puututaan mahdollisimman varhain työttömyyden pitkittymiseen.

Perusväylänpitoon lisättiin 12 miljoonaa euroa, josta on tarkoitus käyttää 6,3 miljoonaa euroa Suomen ja Venäjän välisten rajanylityspaikkojen kehittämiseen.

Tarkastusvaliokunta

Valiokunta antoi 9 mietintöä ja 9 lausuntoa. Valiokuntavastaavana toimi valiokunnan varapuheenjohtaja Matti Saarinen.

Valtion tilinpäätöskertomus 2011, Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion varainhoitovuoden 2011 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta (K 10/2012 vp, K 14/2012 vp - TrVM 4/2012 vp). Suomen verohallinto arvioi verovajeen eli lakien mukaisen ja täysimittaisen verokertymän ja todellisen verokertymän väliseksi erotuksen olevan vuositasolla 4 – 8 mrd. euroa. Summa on noin 4 – 6 % bruttokansantulosta ja 7 – 9 % verokertymästä.

Verovelkaisimpia toimialoja Suomessa ovat rakentaminen, kauppa sekä majoitus- ja ravitsemisala. Vuoden 2011 lopun verojäämistä yli puolet eli 2,3 mrd. euroa kohdistui osakeyhtiöihin. Henkilöasiakkaisiin kohdistuva summa oli 1,2 mrd. ja muihin veronmaksajiin noin 500 miljoonaa euroa. Vuoden 2011 lopussa osakeyhtiöiden verojäämistä 23 % oli toimivilla yrityksillä, 26 % lakanneilla yrityksillä ja 52 % yrityksillä, joilla ei ollut voimassa olevaa ennakopperintä-, työnantaja- tai arvonalisäverovelvollisrekisteröintiä.

Verovaje ja verojäämät ovat valtiontalouden kannalta merkittäviä ja niistä tulee saada riittävä ja kattava informaatio parlamentaarisessa päätöksenteossa. Eduskunta korosti, että verovajeeseen ja -jäämiin vaikuttavista tekijöistä tulee jatkossa saada nykyistä tarkempaa tietoa, jotta verovajeen pienentämiseen käytettäviä resursseja ja toimenpiteitä voidaan kohdentaa mahdollisimman tehokkaasti ja oikealla tavalla.

Eduskunta edellytti, että hallitus raportoi arvioidusta verovajeesta ja verojäämien määrästä, muutoksista ja muutoksiin keskeisesti vaikuttavista tekijöistä ja verovajeen ja verojäämien pienentämiseen käytettyjen toimien vaikuttavuudesta vuosittain valtion tilinpäätöskertomuksessa ensimmäisen kerran vuodelta 2013 annettavassa tilinpäätöskertomuksessa valtion talouden tilaan ja verotuloihin vaikuttavien tekijöiden yhteydessä.

Valtion tilinpäätöskertomusta vuoden 2011 osalta eduskunta on huomionnut myös valtion yhtiöomistuksesta raportoinnin, valtion toimitilat sekä euroalueen tukemisen ja Suomen taloudelliset vastuut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmät ja rahoitus (M 3/2012 vp - TrVM 2/2012 vp). Terveysministeriön IT-hankkeiden toteutuksilla on terveyspalveluiden kannalta kyse erittäin tärkeästä asiasta. Valtiontaloudellisestikin julkisen terveydenhuollon IT - kustannukset ovat erittäin merkittäviä, vuosittain noin 300 miljoonaa.

Eduskunta esitti johtopäätöksensä, että tähänastinen terveydenhuollon sähköisten palveluiden ja tietojärjestelmien kehittäminen ja hankerahoitus on ollut monin osin sekavaa ja eteneminen hidasta sekä hankkeiden tulokset vaatimattomia. Kun terveydenhuollon toimijoita on paljon, edellyttää se sosiaali- ja terveysministeriön toiminnalta erityistä selkeyttä ja ohjausvoimaa sekä kokonaisuuden hallintaa.

Hankkeiden toteutuksessa ilmenneet ongelmat edellyttävät, että hankkeiden ohjausta ja valvontaa tulee tehostaa. Eduskunta katsoi, että tarkastuksessa havaitut ohjelmistojen yhteensopivuusongelmat ovat kuntien ja kuntayhtymien näkökulmasta keskeinen puute, joka tulee korjata kansallisella ohjauksella. Myös julkisen hallinnon IT-sopimusehtoja (JIT 2007 ehdot) on tarpeen muuttaa siten, että ne tukevat yhteentoimivuuden edistämistä niin omistusoikeuksien kuin rajapintojen käytön osalta.

Hallintovaliokunta

Valiokunta antoi vuoden aikana yhteensä 25 mietintöä ja 20 lausuntoa. Valiokuntavastaavana ja samalla koko valiokunnan varapuheenjohtajana toimi Maarit Feldt-Ranta.

Valiokunnan puheenjohtajana alkuvuoden toiminut kansanedustaja Jussi Halla-aho (ps.) ilmoitti puhemiesneuvostolle 13.6. toimittamassaan kirjeessä, että hän luopuu hallintovaliokunnan puheenjohtajuudesta. Uudeksi puheenjohtajaksi hallintovaliokunta valitsi kansanedustaja Pirkko Mattilan (ps.).

Valiokunta käsiteli vuoden aikana useampaan kertaan mm. kirkkolain muuttamista sekä valtion virkamiehiä koskevan sääntelyn muuttamista. Poliisihallintoa koski esitys poliisien erityisestä eroamisikäsäntelystä luopumisesta siten, että siirtymäajan jälkeen poliisimiehiin sovellettaisiin yleistä 68 vuoden eroamisikää. Valiokunta teki myös ulkomaalaislakiin pienempiä muutoksia. Hallituskauden suurta kunta- ja palvelurakenneuudistusta koskevat esitykset eivät ehtineet vielä valiokuntaan vuoden 2012 aikana.

Valiokunta antoi mietinnön muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymisestä ja laeiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä liiketoimintakiellosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HaVM 6/2012 vp – HE 122/2011 vp)

Esityksessä ehdotettiin, että eduskunta hyväksyisi Varsovassa toukokuussa 2005 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta ja lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lisäksi ehdotetaan liiketoimintakiellosta annettua lakia muutettavaksi.

Yleissopimuksen tavoitteena on ehkäistä ja torjua ihmiskauppaa siten, että taataan samalla sukupuolten välinen tasa-arvo. Yleissopimuksen avulla pyritään suojaamaan ihmiskaupan uhrien ihmisoikeuksia sekä varmistamaan ihmiskaupparikosten tehokas tutkinta ja syyttäminen. Siinä myös määritellään peruseriaatteet uhrien ja todistajien suojelemiselle ja auttamiselle. Yleissopimus edellyttää muun muassa, että osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädännölliset tai muut toimenpiteet, joilla mahdollistetaan ihmiskaupan harjoittamiseen käytetyn laitoksen väliaikainen tai pysyvä sulkeminen, tai kielletään rikoksentehtäjiä väliaikaisesti tai pysyvästi harjoittamasta toimintaa, jossa tämä rikos on tehty. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi tämän vuoksi myös liiketoimintakiellosta annetun lain muuttamisesta. Yleissopimuksella perustetaan myös erityinen seurantajärjestelmä sen varmistamiseksi, että osapuolet panevat yleissopimuksen määräykset tehokkaasti täytäntöön.

Valiokunnan näkemyksen mukaan yleissopimuksen hyväksyminen vahvistaa voimassaolevan lainsäädännön ja viranomaistointaan tälläkin hetkellä kohdistuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa. Yleissopimuksen voimaansaattaminen vahvistaa ihmiskaupan uhrien oikeuksien suojelutasoa myös Suomessa. Tämä ei yksistään valiokunnan mielestä kuitenkaan ole riittävää, vaan hallintovaliokunta piti tarpeellisenä, että uhrien tunnistamis- ja auttamisjärjestelmää kehitetään lainsäädäntö- ja muin toimenpitein. Lisäksi hallintovaliokunta piti tärkeänä, että viranomaisille annetaan riittävästi ohjeistusta ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja auttamisjärjestelmään ohjaamiseen kaikissa tilanteissa, joissa mahdollisia ihmiskaupan uhreja kohdataan. Myös viranomaisten koulutusta on tarpeen tässä suhteessa lisätä. Ihmiskauppaa koskevalla tiedottamisella voidaan lisätä yleistä tietoisuutta ihmiskaupasta ja sen ilmenemismuodoista.

Valiokunta antoi lausunnon muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevaksi lainsäädännöksi (HaVL 18/2012 vp – HE 79/2012 vp)

Esityksessä oli kyse yksityisestä pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista.

Kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi voisi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamista koskevan ehdotuksen mukaan käyttää pysäköinninvalvonnassa yksityisellä alueella ja maastossa apunaan sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla olisi pysäköinninvalvontalupa. Avustamiseen vaadittaisiin sekä viranomaisen antama valtuutus että alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Pysäköinninvalvontaluvan haltijan tehtävänä olisi tehdä kunnalle tai poliisille esityksiä seuraamuksen määrittämiseksi havaituista pysäköintivirheistä. Viranomainen päättäisi esityksen ja muun sille esitetyn selvityksen perusteella pysäköintivirhemaksusta, kirjallisesta huomautuksesta tai toimenpiteistä luopumisesta.

Ehdotuksen mukaan aluehallintovirasto myöntäisi pysäköinninvalvontaluvan laissa säädetty edellytykset täyttävälle. Valvonta-avustajia koskevien edellytysten täyttymistä valvoisi se kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi, jota valvonta-avustaja pysäköinninvalvonnassa avustaa.

Valiokunnan näkemyksen mukaan esitys oli tarpeellinen ja puollettavissa. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella viranomaisten voimavarat eivät käytännössä riittäisi siihen, että luvaton pysäköintiä valvottaisiin yksityisillä alueilla yhtä tehokkaasti kuin esimerkiksi katujen varsilla. Liikennesääntöjen vastaisella pysäköinnillä voidaan loukata kiinteistön omistajan tai haltijan oikeutta määrätä omaisuudestaan tai haitata kiinteistöllä asianmukaisesti liikkuvia henkilöitä ja siellä harjoitettua toimintaa sekä kiinteistöllä suoritettavia huoltotoimia. Lisäksi virheellinen pysäköinti saattaa aiheuttaa vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle esimerkiksi silloin, kun haitataan hälytysajoneuvojen pääsyä paikalle tai estetään ihmisten liikkuminen vaaratilanteessa.

Hallintovaliokunta piti tarpeellisenä, että uuden lainsäädännön toimivuutta ja vaikutuksia kuntien toimintaan ja pysäköinninvalvonnan olosuhteisiin seurataan. Lakiehdotukset mahdollistavat myös sen, että poliisi käyttäisi pysäköinninvalvonnan apuna yksityisiä. Valiokunta piti tärkeänä, että vaikutuksia myös tältä osin seurataan.

Lakivaliokunta

Valiokunta antoi vuoden aikana yhteensä 16 mietintöä ja 17 lausuntoa. Valiokuntavastaavana toimi Johanna Ojala-Niemelä.

Valiokunta käsitteli vuoden aikana useita lakiesityksiä jotka liittyivät oikeusturvan saatavuuteen. Esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeusasiat päädyttiin keskittämään markkinaoikeuteen. Oikeudenkäyntien viivästymistä koskeva korvausvelvollisuus laajennettiin käsittämään myös yleiset hallintotuomioistuimet. Rikoslakiin tehtiin useita pienempiä muutoksia, esimerkiksi vesiliikennejuopumusta ja kätkemis- ja rahanpesurikoksia koskevien säännösten osalta. Kansainvälisistä asioista valiokunta päätyi puoltamaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen valinnaisen pöytäkirjan lasten myynnistä, lapsiprostituutiosta ja lapsipornografiasta hyväksymistä ja ottamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Valiokunta antoi mietinnön muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (LaVM 14/2012 vp – HE 57/2012 vp)

Esityksessä oli kyse kohtuuttomien perintäkulujen perimisen kieltämisestä

Hyvää perintätapaa koskevaa säännöstä täsmennettiin muun muassa kieltämällä nimenomaisesti vanhentuneiden saatavien perintä. Lisäksi kuluttajasaatavien perintäkulujen enimmäismääriä alennettiin ja käyttöön otettiin kolmiportainen asteikko nykyisen kaksiporaisen sijasta. Tavoitteena on varmistaa, että perintäkulut vastaisivat jatkossa paremmin perittävänä olevan saatavan pääoman suuruutta ja perinnästä aiheutuvaa työmäärää.

Uutena asiana säädettäisiin kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimenpiteiden enimmäismääristä kuluttajasaatavien perinnässä. Käytännössä on havaittu, että perintäkulujen kokonaismäärään vaikuttaa eniten maksullisten perintätoimenpiteiden määrä. Lakivaliokunta ehdotti mietinnössään, että kuluttajavelalliselta saisi vaatia kuluja enintään kahdesta maksusuunnitelmasta hallituksen esityksessä ehdotetun yhden sijasta. Muutos lisäisi vapaaehtoisen perinnän käyttöalaa ja vähentäisi riskiä siitä, että oikeudellinen perintä tuntuvasti lainmuutosten johdosta lisääntyisi. Kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten enimmäismäärään valiokunta ei ehdottanut muutoksia, vaan puolsi hallituksen esityksessä ehdotettua kahta maksuvaatimusta.

Koska kyse on merkittävistä muutoksista kuluttajasaatavien perintäkuluihin, valiokunta piti mietinnössään tärkeänä, että muutosten vaikutuksia seurataan tarkoin.

Valiokunta antoi lausunnon muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain 7 luvun, eräiden luotonantajien rekisteröinnistä annetun lain sekä korkolain 2 §:n muuttamisesta (LaVL 12/2012 vp – HE 78/2012 vp)

Esityksessä oli kyse kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan luvun muuttamisesta erityisesti ns. pikavippien käytöstä aiheutuvien velkaongelmien rajoittamiseksi. Lisäksi muutoksia ehdotettiin eräiden luotonantajien rekisteröinnistä annettuun lakiin ja korkolain säännökseen lain tahdonvaltaisuudesta. Hallituksen esityksessä ehdotettiin mm. että alle 2 000 euron suuruisissa kuluttajaluotoissa säädetään suurimmasta sallitusta luoton todellisesta vuosikorosta. Luoton todellinen vuosikorko saisi olla enintään korkolaissa tarkoitettu viitekorko lisättynä 50 prosenttiyksiköllä. Nykyisellä viitekorolla tämä tarkoittaisi 51 prosenttia.

Lakivaliokunnan näkemyksen mukaan pikaluoton saamisen helppous ja vakuudettomuus voi altistaa harkitsemattomaan luotonottoon. Helpon ja nopean saatavuutensa sekä lyhyen laina-aikansa ja korkeiden kulujensa vuoksi pikaluotot voivat myös osaltaan aiheuttaa ja syventää velkaongelmia. Asiaa harkittuaan valiokunta päätyi lausunnossaan puoltamaan todellisen vuosikoron käyttämistä luoton hinnan mittarina. Valiokunta puolsi myös tasoa, jolle hallitus esitti asetettavaksi todellisen vuosikoron enimmäismäärää.

Lisäksi lakivaliokunta edellytti, että lakimuutosten vaikutuksia seurataan tarkoin. Koska pikaluotot ovat aiheuttaneet haittoja erityisesti nuorille, on seurannassa erityistä huomiota kiinnitettävä lakimuutosten vaikutuksiin nuoriin kuluttajiin sen arvioimiseksi, ovatko nyt tarkoitettut muutokset riittäviä nuorten pikaluotoista johtuvien velkaongelmien vähentämiseksi.

Lisäksi valiokunta korosti, että pikaluottoihin liittyviä ongelmia ja velkaongelmia yleensäkin on tarpeen pyrkiä vähentämään myös muilla kuin lainsäädäntötoimilla. Erityisen tärkeitä ovat valiokunnan mielestä velkaongelmia ennalta estävät toimet, kuten kuluttajien, erityisesti nuorten, valmiuksien parantaminen ymmärtää oman talouden hallintaa. Huomiota tulee kiinnittää myös sosiaalisen luoton tuksen saatavuuteen samoin kuin huolehtia talous- ja velkaneuvonnan resurssien riittävytydestä.

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valiokunta on antanut 21 mietintöä ja 16 lausuntoa. Valiokunnan vastaavana toimi Raimo Piirainen.

Valiokunta antoi mietinnön muun muassa kahteen selontekoon:

Valtioneuvoston selonteko Sähköisen median viestintäpoliittinen ohjelma: Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle 2012
Valiokunta totesi mietinnössään, että sähköisen median tulevaisuudesta tehtävien päätösten keskiössä tulee olla katsojan asema ja heihin kohdistuvat kustannus- ym. vaikutukset. Valiokunta ei ota tässä mietinnössään tarkemmin kantaa kokonaan selonteon ulkopuolelle rajattuihin tekijänoikeuksia koskeviin kysymyksiin.

Kilpailukykyä ja hyvinvointia vastuullisella liikenteellä: Valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko eduskunnalle 2012
Valiokunta edellytti jo edellisen liikennepoliittisen selonteon valmistelun yhteydessä, että vaalikauden alussa laadittavasta liikennepoliittisesta selonteosta on tehtävä pysyvä käytäntö. Nykyisen hallituksen hallitusohjelman mukaan liikennepoliittisella selonteolla, joka laaditaan laaja-alaisella strategisella ministerityöryhmällä, linjataan yli vaalikauden ulottuvat strategiset tavoitteet tulevien hankekokonaisuuksien pohjaksi ja valtakunnan keskeisten liikenneverkkojen kehittämiseksi. Valiokunta kiinnittää yleisesti huomiota siihen, että asioita on käsitelty selonteossa keskimäärin suhteellisen yleisellä tasolla, mikä vaikeuttaa osin kannanottamista joihinkin selonteossa esille tuotuihin kysymyksiin.

Valiokunta antoi lausunnon muun muassa:

Puolustusministeriölle puolustusvoimauudistuksesta (PuVL 3/2012 vp - MINS 2/2012 vp)

Valiokunta piti tärkeänä, että valtioneuvosto antaisi eduskunnalle viipymättä turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon noudattaen sen valmistelussa parlamentaarista menettelyä ja totesi, että valiokunnan piirissä oli toisistaan eroavia näkemyksiä puolustusmenoihin tällä hallituskaudella kohdennettavien leikkausten suuruudesta, reservin koosta ja varuskuntaverkkoon sekä joukko-osastoihin tehtävistä muutoksista ja näiden toimenpiteiden vaikutuksesta alueellisen puolustuksen uskottavuuteen.

Valiokunta piti olennaisen tärkeänä sitä, että puolustusjärjestelmän toimivuus voidaan varmistaa vuoden 2015 jälkeisellä kaudella. Valiokunta oli myös tavannut henkilöstöjärjestöjen edustajia joukko-osastovierailujen yhteydessä ja piti välttämättömänä, että puolustusvoimien henkilöstön asemaan vaikuttavia linjauksia käsitellään puolustusvoimauudistuksen toimeenpanon ja turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelujen yhteydessä tiiviissä yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen kanssa.

Ulkoasiainvaliokunnalle valtioneuvoston selonteosta koskien Afganistanin tilannetta ja Suomen kokonaistukea Afganistanille, mukaan lukien osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan (PuVL 2/2012 vp - VNS 2/2011 vp)

Valiokunta totesi yleisarvionaan, että selonteko on selkeä ja kokonaisvaltainen ja yhtyi valtioneuvoston arvioon, jonka mukaan sotilaallisen osallistumisen tasoa on mahdollista laskea asteittain samalla lisäten panostusta Afganistanin yhteiskunnan kehittämiseen kehitysyhteistyön ja siviilikriisinhallinnan keinoin. Valiokunta piti lisäksi tärkeänä, että turvallisuusvastoinsiirron mahdollistamat muutokset Suomen osallistumiseen Afganistanin sotilaalliseen kriisinhallintaan vuoteen 2014 saakka koordinoidaan keskeisten kumppanimaiden kanssa.

Välttämättömä valiokunnan mukaan on, että valtioneuvosto informoi eduskuntaa puolivuositteisten kriisinhallintakatsausten yhteydessä ja tarvittaessa muutenkin mahdollisista suunnitelmista osallistua ISAF-seuraajaoperaatioon suomalaisjoukoin. Valiokunta piti tärkeänä myös sitä, että sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä vapaaehtoisesti toimivien ammattisotilaiden ja reserviläisten fyysiseen ja psykososiaaliseen hyvinvointiin kiinnitetään riittävää huomiota.

Valtiovarainvaliokunnalle valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013–2016 (PuVL 4/2012 vp - VNS 1/2012 vp)

Valiokunta toisti puolustusvoimauudistuksesta antamansa lausunnon kannan, että olennaisen tärkeää on varmistaa uskottava puolustuskyky ja puolustusjärjestelmän toimivuus vuoden 2015 jälkeisellä kaudella. Puolustusvoimille on myös taattava edellytykset täyttää lakisääteiset tehtävänsä ja ylläpitää uskottava kansallinen puolustuskyky 2020-luvulle. Valiokunta totesi, että lissäästöt vaarantaisivat alueellisen puolustusratkaisun uskottavuuden ja piti välttämättömänä, että vuoden 2015 jälkeen puolustusministeriön hallinnonalan kehykset mahdollistavat palaamisen riittävän ja laadukkaan toiminnan edellyttämälle tasolle. Samalla on huolehdittava puolustusvoimien kyvystä antaa virka-apua koko valtakunnan alueella.

Sivistysvaliokunta

Valiokunta on antanut 9 mietintöä ja 14 lausuntoa. Valiokunnan vetäjänä toimi Tuula Peltonen,

Valiokunta antoi mietinnön muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Taiteen edistämiskeskuksista, valtion taiteilija-apurahoista annetun lain muuttamisesta ja alueiden kehittämisestä annetun lain muuttamisesta (SiVM 3/2012 vp - HE 52/2012 vp)

Taiteen keskustoimikunnalla nyt olevia tehtäviä uudistettaisiin siten, että keskuksella olisi enemmän tehtäviä, jotka edellyttävät itsenäistä päätöksentekoa ja aktiivista toimintaa. Taidetoimikuntien tehtävänä on päättää taiteilijoille ja taiteilijaryhmille myönnettävistä apurahoista ja palkinnoista alueellaan. Toimikunnat antavat myös asiantuntijalausuntoja.

Lakiin ei kirjattu aluetoimipisteiden määrää, mutta valtioneuvoston asetuksella säädetään, että virasto eli Taiteen edistämiskeskus (Taike) päättää aluetoimipisteiden määrästä ja sijaintipaikkakunnista. Asetuksessa todetaan myös, että aluetoimipisteillä voi olla sivutoimipisteitä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2013.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain muuttamisesta ja yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta (SiVM 2/2012 vp - HE 27/2012 vp)

Esityksessä ehdotettiin julkisoikeudellisina laitoksina toimivien Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemia ja Teatterikorkeakoulun yhdistämistä uudeksi Taideyliopistoksi, joka toimisi myös julkisoikeudellisen laitoksen muodossa itsenäisenä oikeushenkilönä. Esityksen tarkoituksena on vahvistaa kansallisesti ja kansainvälisesti yliopistotaseista taideojen opetusta ja tutkimusta sekä taiteellista toimintaa ja lisätä mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnan kehittämiseen taiteen avulla. Yhdistyvien yliopistojen toiminta, henkilöstö, opiskelijat ja varallisuus siirtyisivät Taideyliopistoon vuoden 2013 alussa.

Valiokunta antoi lausunnon muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
(SiVL 13/2012 vp - HE 159/2012 vp)

Esityksessä ehdotettiin muutettavaksi lasten päivähoidosta annettua lakia. Hallituksen ohjelman mukaisesti varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirrettäisiin sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön. Siirron jälkeen päivähoito lakkaisi olemasta sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu. Päivähoitoon liittyvät tehtävät siirrettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle. Poikkeuksena tästä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tehtävät säilyisivät hallinnonala-siirrosta huolimatta ennallaan.

Siirto ei koskisi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa säännellyjä lasten päivähoidon vaihtoehtona myönnettäviä taloudellisia tukia. Tukia koskeva lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus jäisivät edelleen sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle.

Sivistysvaliokunnan mielestä hallituksen tulisi varhaiskasvatuslainsäädännön jatkovalmisteluissa selvittää kaikkien varhaiskasvatukseen liittyvien tehtävien siirtämisen uudistuksen yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ja huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksen perusteiden laatiminen määritellään selkeästi Opetushallituksen tehtäväksi ja että Opetushallitukselle turvataan riittävät resurssit sille siirtyvien tehtävien hoitamiseen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1.1.2013.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Valiokunta antoi vuonna 2012 yhteensä 27 mietintöä ja 22 lausuntoa. Valiokuntaryhmän vastaavana ja valiokunnan varapuheenjohtajana toimi Anneli Kiljunen.

Tärkeitä käsiteltäviä asioita olivat mm:

StVM 4/2012 vp - HE 9/2012 vp Hallituksen esitys eduskunnalle eläkelaitosten vakavaraisuutta koskevien säännösten muuttamiseksi.

Kyseessä oli työeläkelaitosten riskinkantokyvyn vahvistaminen yhdistämällä sijoitus- ja vakuutusriskejä varten varatut puskurit ns. vakavaraisuuspääomaksi. Esitys on osa laajempaa valmistelua, jossa työeläkejärjestelmän vakavaraisuussäännöstä kehitetään. Tavoitteena on työeläkejärjestelmän pitkäjänteinen kehittäminen ja eläkevarojen sijoittaminen tuottavasti rahoitusmarkkinoiden ja maailmantalouden muutoksissa sekä työeläkemaksujen nousupaineen hillitseminen. Sosialidemokraattinen ryhmä pitää tärkeänä eläkejärjestelmän perusteiden ja tuottavan sijoitustoiminnan turvaamista sekä maksurasituksen oikeudenmukaista ja kestävästä jakautumista. Työeläkejärjestelmän vakavaraisuussäännöstä tulee edelleen kehittää ja seurata tarkasti tehtyjen päätösten vaikutuksia.

StVM 22/2012 - LA 75/2012 Lakialoite laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta.

Kyseessä oli eduskuntaryhmien yhteinen lakialoite, jolla alennettiin sotainvalidin ns. haitta-asterajaa 20 prosenttiin ja mahdollistettiin yhä useamman sotainvalidin kokoaikainen laitoshoido. Tämä on kuulunut pitkään sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän tavoitteisiin. Lisäksi eduskuntaryhmät laativat yhteisen talousarvioaloitteen, jolla lisättiin kuntoutuksen määrärahoja siten, että kaikki kuntoutukseen hakeutuvat veteraanit myös pääsevät siihen vuosittain. Ryhmäjohtajien yhdessä vireille panemilla aloitteilla haluttiin parantaa rintamaveteraanien ja sotainvalidien mahdollisuuksia saada asianmukaista hoitoa ja kuntoutusta ja juhlistaa näin itsenäisyyden 95-vuotispäivää. Veteraanien tilannetta parannettiin myös korottamalla veteraanipoliittisen ohjelman mukaisesti veteraanilisää 50 eurolla (StVM 14/2012 - HE 114/2012 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaisuuksista annetun lain muuttamiseksi).

StVM 16/2012 - HE 117/2012 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien osittain aikaistetusta indeksikorotuksesta vuonna 2013.

Kyseessä oli esitys, jolla pienituloisten saamiin perusturvaetuuksiin tehtiin normaalin indeksitarkistuksen lisäksi 0,7 prosentin korotus vuonna 2013. Sosialidemokraattinen ryhmä on pitänyt erittäin tärkeänä, että valtiontalouden sopeutustoimet kohdistuvat oikeudenmukaisesti eivätkä heikennä pientuloisten asemaa. Tällä esityksellä pystytään kompensoimaan alv:n 1 prosentin nousun vaikutuksia pienituloisille. Korotus kohdistui mm. kansaneläkelain mukaisia etuuksia, takuueläkettä, pienempiä äitiys-, vanhempain- ja sairauspäivärahoja, työttömyysturvan peruspäivärahaa, työmarkkinatukea sekä toimeentulotukea saaville pienituloisille henkilöille. Esitys auttaa myös pienituloisten lapsiperheiden toimeentuloa, kun valtiontalouden kehyspäätöksen 2013-2016 mukaisesti lapsilisien indeksitarkistukset jäädytettiin vuosille 2013-2015 (StVM 20/2012 - HE 116/2012 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta ja 21 §:n väliaikaisesta muuttamisesta).

Kyseessä oli hallitusohjelman mukainen sairausvakuutuksen lääkekorvausmenoihin tehtävä 113 miljoonan euron säästö vuoteen 2015 mennessä, joka aikaistettiin kehyspäättöksessä jo vuodelle 2013 sekä sairausvakuutuksen matkakorvausten omavastuun korottaminen niin, että vuositasolla valtiontalouden säästö on 20 miljoonaa euroa. Lisäksi sairaanhoitovakuutuksesta korvattavia menoja vähennetään kehyspäättöksen mukaan niin, vuositasolla säästö on 20 miljoonaa euroa. Esityksellä tavoitellaan valtion talouden tasapainottamista. Sosialidemokraattinen ryhmä on pitänyt välttämättömänä, että lääkekorvausjärjestelmää kehitetään jatkotyössä niin, että paljon lääkkeitä käyttävien ja pienituloisten lääkekulut helpottuvat ja ihmiselle turvataan tarpeellinen lääketerapia. Tavoitteenamme on, että asiakasmaksukatto ja lääkekatto yhdistetään ja tämän yhdistetyn katon tasoa lasketaan. Korostimme myös, että lääketerapian osaamista on vahvistettava ja kehitettävä lääketerapiaa osana sosiaali- ja terveyspalveluita. Matkakorvausten omavastuun korotuksen osalta valiokuntaryhmä pitää tarpeellisena seurata sen vaikutuksia etenkin keskussairaala-kaupunkien ulkopuolella asuvien ihmisten palveluiden saatavuuteen.

Hallituksen esitys laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 4 ja 6 §:n muuttamisesta sekä lasten päivähoitosta annetun lain 11 a §:n muuttamisesta (HE 111/2012 - StVM 21/2012)

Kyseessä oli hallitusohjelman mukainen esitys, josta sovittiin tarkemmin työmarkkinakeskusjärjestöjen raamisopimuksessa Suomen kilpailukyvyyn ja työllisyyden turvaamiseksi syksyllä 2011.

Jatkossa isällä on oikeus yhteensä 54 arkipäivältä maksettavaan isyysrahaan, joka ei ole siirrettävissä toiselle vanhemmalle. Muutoksen myötä vanhempainpäiväraha-kausi pitenee 12 arkipäivällä, kun isyysraha ei enää vähennä vanhempainrahaan oikeutettujen päivien määrää ja isyysrahan kytkös vanhempainvapaaseen poistetaan. Vanhempainpäivärahojen kustannusten jako säilyy ennallaan. Sosialidemokraattinen ryhmä pitää tärkeänä, että vanhempainvapaajärjestelmää kehitetään edelleen monipuolisesti siten, että se kannustaa ja rohkaisee isiä entistä enemmän käyttämään vanhempainvapaata. Myös adoptio-, monikko- ja sijaisperheiden yhdenvertaisuutta muiden perheiden kanssa pitää lisätä ja ottaa ylipäätään erilaisten perheiden tarpeet nykyistä paremmin huomioon.

StVM 26/2012 vp - HE 159/2012 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kyseessä oli esitys, jolla hallitusohjelman mukaisesti siirrettiin varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus opetus- ja kulttuuriministeriöön. Sosialidemokraattinen ryhmä pitää erityisen tärkeänä, että varhaiskasvatuksen yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa tiivistetään ja tämä huomioidaan etenkin valmisteltavassa varhaiskasvatuslaissa. Ryhmä pitää myös tärkeänä, että päivähoitojärjestelmä nähdään osana lapsiperhepalveluiden kokonaisuutta ja tärkeänä lapselle kuuluvana oikeutena, joka osaltaan turvaa lasten tasa-arvoisia mahdollisuuksia varhaiskasvatukseen. Myös päivähoidon ohjausjärjestelmän toimivuus ja kehittämistyö on turvattava muutoksessa.

Hallituksen esitys laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista ja laiksi terveydenhuoltolain 20 §:n kumoamisesta (HE 160/2012 vp - StVM 27/2012 vp)

Kyseessä oli yksi keskeisimmistä SDP:n vaalitavoitteista ja hallitusohjelmaan vahvasti ajamistamme asioista. Uusi vanhuspävelulaki parantaa iäkkään henkilön mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveystalveluja sekä vahvistaa hänen mahdollisuuttaan vaikuttaa hänelle järjestettävien palvelujen sisältöön ja toteuttamistapaan. Lisäksi mm.vanhusneuvostot lakisäateistetaan ja niiden vaikutusmahdollisuuksia vahvistetaan jotta ikääntyvien mielipiteet saadaan paremmin huomioitua kuntien päätöksentössä ja palveluiden järjestämisessä. Lain mukaan hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti kotona tai kodinomaisessa asuinpaikassa. Laissa säädetään myös kunnan velvollisuudesta turvata iäkkään henkilön pitkäaikaisen hoitojärjestelyn pysyvyys ja puolisoiden asuminen yhdessä. Socialidemokraattinen ryhmä pitää lakia erittäin tarpeellisena ja sisällöltään erinomaisena. Mm. monet SDP:n vanhuspoliittisen ohjelman tavoitteista on nyt kirjattuna lakiin. Jatkossa on tärkeää seurata lain toimeenpanoa sekä valvontaviranomaisten ja kuntien resurssien riittävyttä.

Työttömyysturvaan ja työurien pidentämiseen liittyen tehtiin vuoden aikana useita tarpeellisia uudistuksia, joilla parannetaan työllistymisen edellytyksiä ja työttömien ihmisten tilannetta.

StVM 1/2012 vp - HE 111/2011 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kyseessä oli esitys, jolla selkeytettiin työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää. Tavoitteena on ohjata ja kannustaa tehokkaammin työnhakijaa aktiiviseen työnhakuun, työn vastaanottamiseen ja työllistymisen edellytysten parantamiseen. Samalla parannetaan työnhakijan tosiasiallisia mahdollisuuksia itsenäiseen elämään ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Muutokset vähentävät työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvajärjestelmään liittyvää hallinnollista työtä ja vapauttavat resursseja työvoimapolkuun.

StVM 19/2012 vp - HE 77/2012 vp Hallituksen esitys eduskunnalle varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä koskevien säännösten muuttamiseksi

Kyseessä oli hallitusohjelman työurien pidentämistavoitteen mukainen esitys, josta sovittiin työmarkkinakeskusjärjestöjen työurapöytäkirjassa maaliskuussa 2012. Esitys poistaa varhennetun vanhuuseläkkeen ja nostaa osa-aikaeläkkeen alaikärajan 61 vuoteen.

StVM 25/2012 - HE 134/2012 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kyseessä oli esitys, jolla mm. yksinkertaistettiin työttömyysturvajärjestelmää työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamiseksi. Säännösten yksinkertaistaminen vapauttaa työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstöresursseja työvoima- ja

yrityspalvelujen toimeenpanoon. Lisäksi esitetyillä muutoksilla tuetaan nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpanoa ja nopeutetaan opintojen aloittamista ja suorittamista sekä parannetaan yrittäjien työttömyysturvan edellytyksiä.

StVM 24/2012 - HE 115/2012 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, toimeentulotuesta annetun lain 15 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Kyseessä oli syksyllä 2011 työmarkkinakeskusjärjestöjen raamisopimuksessa sekä maaliskuussa 2012 Valtioneuvoston rakennepoliittisessa kannanotossa sovituista uudistuksista, joiden mukaan mm. luovutaan lomakorvausten jaksotuksesta työttömyysturvassa; poistetaan työmarkkinatuen saajan puolison tulojen perusteella suoritettava tarveharkinta; toteutetaan määräaikainen ja alueellinen työllistymisraha-kokeilu; säädetään aktiiviajan korotusosat etuoikeutetuksi tuloksi toimeentulotuesta; sekä pidennetään pitkäaikaistyöttömän työllistymisestä aiheutuvaa asumistuen tarkistamista.

Valiokunnan antamissa lausunnoissa demariryhmä korosti mm. lasten ja nuorten hyvinvointia tukevia palveluita (StVL 15/2012 - HE 95/2012, budjetti 2013), talouden sopeutustoimien oikeudenmukaista, sosiaalisesti kestävää kohdentamista (StVL 6/2012 - VNS 1/2012, kehykset), kansallisen hankintalainsäädännön uudistamista (StVL 9/2012 - U 14/2012, julkiset hankinnat) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluiden vahvistamista (StVL 14/2012 - VNT 2/2012, kuntauudistuksen eteneminen).

Talousvaliokunta

Valiokunta antoi 15 mietintöä ja 47 lausuntoa. Talousvaliokunnan sd –ryhmän vastaavana toimi Sirpa Paatero.

Valiokunnan keskeisimmät asiat annettujen mietintöjen osalta ovat liittyneet nopeasti saatavien luottojen takaisinmaksuehtoihin, valtion vientitakuista annetun lain muuttamiseen, uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamiseen sekä ydinenergiain muuttamiseen.

Valiokunnan mietinnössä 15/2012 vp (HE 78/2012 vp ; Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain 7 luvun, eräiden luotonantajien rekisteröinnistä annetun lain sekä korkolain 2 §:n muuttamisesta) käsiteltiin hallituksen esityksen mukaista kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevaa lukua. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on ollut vähentää pikaluotoista aiheutuvia velkaongelmia mm. asetettavan korkokaton kautta. Tämä merkitsi ylärajan määrittämistä luottosopimuksen mukaiselle luoton todelliselle vuosikorolle, jota laskettaessa otettaisiin huomioon luoton korko ja muut kuluttajalta perittävät luottokustannukset. Pääasiallisena pyrkimyksenä on, että kuluttaja saisi pieniä luottoja kohtuullisemmin takaisinmaksuehdoin.

Mietinnössään 8/2012 vp (HE 68/2012 vp ; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion vientitakuista annetun lain muuttamisesta) valiokunta katsoi valtion erityisrahoitusyhtiön, Finnvera Oyj:n, riskinoton lisäämisen vientitakuutoiminnassa olevan perusteltu ja tarpeellinen ratkaisu. Tarkoituksena on tavanomaisesta poikkeavan vientituen antaminen hankkeille, jotka arvioidaan kilpailu- tai elinkeinopoliittisesti Suomen kannalta poikkeuksellisen tärkeiksi. Lisäksi valiokunta painotti, että myös pienten ja keski suurten yritysten vientiponnisteluita tulisi tukea yhtäläisesti.

Valiokunta korosti mietinnössään 7/2012 vp (HE 107/2012 vp ; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta) asiantuntijakuulemisessakin esille noussutta energiatukien ja verojen muutoksista mahdollisesti koituvaa toimintaympäristöepävarmuutta. Valiokunta suhtautui tähän vakavasti painottaen, että uusiutuvan energian käytön lisääminen, energiaomavaraisuuden kasvattaminen ja päästöjen alentaminen edellyttävät ennakoitavaa ja mahdollisimman vakaata toimintaympäristöä, jonka puitteissa on mahdollista suunnitella pitkäaikaisia investointeja.

Hallituksen ydinenergialakia koskeva esitys (HE 145/2011 vp ; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ydinenergiain muuttamisesta) oli valiokunnan mukaan perusteltu, mutta valiokunta halusi esittää täsmennyksiä esityksen sisältöön. Täsmennysten tarkoituksena oli lisätä tulevan lain velvoittavuutta ja selkeyttä.

Valiokunnan keskeisimmät asiat annettujen lausuntojen osalta ovat liittyneet pankkiveroon, Euroopan rahoitustukivälineisiin, valtiontalouden kehyksiin, valtion omistajapolitiikkaan ja julkisiin hankintoihin.

Valiokunta puolsi lausunnossaan 46/2012 vp (HE 167/2012 vp ; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta pankkiverosta sekä laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 16 §:n ja verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 ja 20 §:n muuttamisesta) näkemystä, jonka mukaisesti sekä kansallisin että ylikansallisin toimin tulee varautua rahoitussektorin riskien realisoitumiseen, myös niiltä osin kuin toimiala on nykyisellään terveellä pohjalla.

Lausunnossaan 44/2012 vp (E 109/2012 vp ; Valtioneuvoston selvitys Euroopan vakausmekanismin (EVM) rahoitustukivälineiden kapasiteetin tehostamisesta (markkinatukijärjestelyt)) valiokunta otti kantaa EVM:n rahoitustukivälineiden kapasiteetin kasvattamiseen. Valiokunta on aiemmin lähtökohtaisesti pitänyt perusteltuna, että EVM:llä on käytössään laaja keinovalikoima, joka mahdollistaa reagoinnin erilaisiin poikkeustilanteisiin. Tämän asian osalta käsittelyssä olleen ns. ”vivutusmekanismin” toimivuuden osalta valiokunta on arvioinut, että järjestely voi olla toimiva pyrittäessä turvaamaan rahoituksen saannista kärsivien maiden pysyminen mahdollisimman pitkään pääosin markkinarahoituksen piirissä. Valiokunta kuitenkin totesi, ettei kaikkia riskejä voida tiedostaa. Valiokunta kantoi huolta, että ”vivutus” saattaa lisätä EVM:n toimintaa takaavien maiden, kuten Suomen, riskejä.

Valiokunta antoi lausunnossaan 24/2012 vp (HE 34/2012 vp ; Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan vakausmekanismin (EVM) perustamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta) tukensa hallituksen esityksen hyväksymiselle. Valiokunta totesi, että kansainvälisen talous- ja rahoituskriisin koetelleen noin neljän vuoden ajan euroaluetta. Valiokunta katsoi, että EVM on olennainen osa vakautta turvaavaa kokonaisuutta.

Valiokunta toi esiin lausunnossaan 20/2012 vp (VNS 1/2012 vp ; Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013—2016), että vuosien 2013—2016 kehyspäättös on tehty vaikeissa olosuhteissa, joissa maailmantalouden ja euroalueen epävarmuudet heikentävät kasvunäkymiä. Valiokunta painotti, että nykyisissä olosuhteissa on erityisen tärkeää luoda puitteet makrovakauden säilyttämiselle ja työllisyyttä tukevalle talouspolitiikalle. Valiokunta katsoi myös, että suunnitellut kannustimet – kuten määräaikainen t&k –verokannustin ja tuotannollisten investointien kaksinkertainen poisto-oikeus - turvaavat osaltaan innovaatiovetoista kasvuyrittäjyyttä ja ovat tarpeen vientimme sekä taloutemme saattamiseksi kasvu-uralle.

Valtion omistajapolitiikkaa koskevassa lausunnossaan (MINS 1/2012 vp ; Valtioneuvoston kanslian selvitys valtion omistajaohjauksesta) valiokunta mainitsi jo olemassa olevan ohjeistuksen sinänsä kattavan omistajapolitiikan keskeiset linjaustarpeet. Valiokunta kuitenkin totesi, että on olemassa seikkoja, jotka tulee jatkossa ottaa huomioon tarkemmalla katsannolla. Näitä asioita ovat eritoten yhtiöiden hallitusten jäsenten riippumattomuus ja erityisesti ns. ristikkäinen valvontasuhte sekä palkitsemisen määrätymiseen liittyvät perusteet.

Valiokunta kuvasi lausunnossaan 25/2012 vp (VNS 2/2012 vp ; Kilpailukykyä ja hyvinvointia vastuullisella liikenteellä: Valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko eduskunnalle 2012) liikennepoliittista selontekoa tarpeelliseksi selvitykseksi, joka kuvaa kattavasti liikennepoliitiikan valmistelun lähtökohtia sekä tulevaisuuden haasteita. Valiokunta katsoi toimivan liikennejärjestelmän olevan Suomen pitkien etäisyyksien vuoksi keskeinen kilpailukykytekijämme. Meriteitse kulkevan liikenteen rooli ulkomaankaupan kuljetuksissa on hallitseva. Valiokunta yhtyi useissa asiantuntijalausunnoissakin esiin nostettuun tarpeeseen vahvistaa raideliikenteen roolia ja osuutta liikennejärjestelmän kokonaisrahoituksesta. Valiokunta katsoi nykyisen rahoituskehyksen kuitenkin olevan riittämätön liikennejärjestelmän kestäväälle kehittämiselle. Valiokunta näki, että tulisi kehittää ja ottaa käyttöön uudenlaisia, pitkäjänteisemmän suunnittelun mahdollistavia rahoitus- ja päätöksentekomalleja. Lisäksi valiokunta kiinnitti huomiota kuljetuselinkeinojen toimintaympäristöhaasteisiin, kuten verotus- sekä muun lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin ja harmaan talouden vaikutuksiin.

Lausunnossaan 42/2012 vp (U 14/2012 vp ; Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveiksi julkisista hankinnoista ja palveluja koskevista käyttöoikeussopimuksista) valiokunta painotti muun muassa pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuutta osallistua tarjouskilpailuihin, sellaisten hankintamenettelyjen kehittämistä, joissa loppukäyttäjälle jää valinnanvapautta hyödykkeen tarjoajan valinnassa, tasapuolisuuden ja avoimuuden vaatimusten kunnioittamista, työehtosopimusten noudattamista julkisten hankintojen alaisissa töissä ja sääntelyn selkiyttämistä.

Valiokunnan itse esille nostamia, ajankohtaisia asioita olivat muun muassa Suomen pankin ja Finanssivalvonnan kuuleminen, innovaatiopolitiikka, Finnair ja omistajaohjaus, tuulivoiman edistäminen, Talvivaara ja kaivosteollisuuden tulevaisuus.

Tulevaisuusvaliokunta

Valiokunta antoi kuusi yksimielistä lausuntoa vuoden 2012 aikana. Valiokunnassa on toiminut erilaisia jaostoja, joilla kullakin on ollut oma päämääränsä ja tehtävänsä. Tulevaisuusvaliokunnan sd –ryhmän vastaavana toimi myös valiokunnan puheenjohtajana toiminut Päivi Lipponen.

Valiokunnan keskeisimmät asiat vuoden 2012 osalta olivat seuraavat.

Valiokunnan lausunnossa 2/2012 vp (VNS 1/2012 vp ; Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013—2016) kiinnitettiin erityisesti huomiota 1) kasvun kannustimiin, joilla edistetään yksityisen riskipääoman ohjaamista kasvuun ja työllisyyttä edistävään yritystoimintaan sekä 2) suomalaisen omistajuuden kehittämiseen niin, että se parhaalla mahdollisella tavalla tukisi kansallista kilpailukykyä ja kestäväää työllistävää kasvua Suomessa. Valiokunta piti selontekoa tästä näkökulmasta oikeasuuntaisena, mutta toivoi enemmän rohkeutta muun muassa kokeiluun ja pilotointiin sekä toimenpiteitä joukkorahoituksen selvittämiseksi ja bisnesenkelitoiminnan lisäämiseksi.

Lausunnossaan 3/2012 vp (VNS 2/2012 vp ; Kilpailukykyä ja hyvinvointia vastuullisella liikenteellä: Valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko eduskunnalle 2012) valiokunta katsoi, että sähköautojen käyttöönottoa tulee nopeuttaa erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla. Siksi valiokunta esittikin lausunnossaan, että sähköautojen käytön kasvun edellyttämiin määrätietoisin toimenpiteisiin on ryhdyttävä välittömästi. Valiokunta korosti, että pilotteja ja kokeiluja voidaan käynnistää erityisesti taajamien julkisessa liikenteessä.

Lisäksi valiokunta katsoi, että äly tulee kaikkialle: ajoneuvoihin, liikennejärjestelmään, sähköverkkoon, rakennuksiin ja yleiseen infrastruktuuriin. Tämä kaikki avaa uusia mahdollisuuksia, minkä vuoksi valiokunta esitti lausunnossaan, että älyliikenteen edistämistä vauhditetaan muun muassa perustamalla älyliikenteen kansallisia kokeilualueita.

Valiokunta painotti lausunnossaan 5/2012 vp (HE 95/2012 vp ; Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2013) tutkimuksen ja koulutuksen laadun kehittämistä, kasvun kannustimia ja kokeilujen edistämistä. Tulevaisuusvaliokunnan mielestä valtioneuvoston talousarvio vuodelle 2013 oli näistä näkökulmista oikeansuuntainen, mutta ei riittävä. Valiokunta katsoi Suomen haasteena olevan samanaikaisesti Euroopan talouskriisi, Suomen kansantalouden rakennemuutos sekä muun muassa ikääntymisestä johtuva työvoiman tarjonnan väheneminen. Samoin valiokunta kantoi huolta siitä, että perinteiset kärkitoimialamme eivät työllistä aiempien aikojen tavoin. Siksi valiokunta esitti, että olisi tehtävä rohkeampia panostuksia perustutkimukseen, koulutukseen, kokeiluihin ja pilotteihin varsinkin uusilla kasvualoilla.

Valiokunta järjesti kaikille avoimen kirjoituskilpailun, Musta Joutsen –teemalla. Tulevaisuudentutkimuksessa mustilla joutsenilla (black swans) tarkoitetaan harvinaisia, epätodennäköisiä, yllättäviä ja odottamattomia tapahtumia, joilla on toteutuessaan hyvin suuria vaikutuksia. Nämä vaikutukset voivat olla joko kielteisiä tai myönteisiä. Kilpailuun lähetettiin 144 kirjoitusta, joista 20 parasta julkaistaan Mustat joutsenet -kirjassa keväällä 2013. Lisäksi raati palkitsi neljä parasta työtä opintomatkalahjakortilla. Valiokunnan puheenjohtaja Päivi Lipponen toimi raadin jäsenenä.

Valiokunnan joukkoistamisjaosto on ollut mielenkiintoisella tavalla esillä. Jaoston tavoitteena on rakentaa tulevaisuusvaliokunnalle läsnäoloa sosiaaliseen mediaan ja tällä tavalla innostaa sekä helpottaa erilaisten toimijoiden ja kansalaisten osallistamista vahvemmin tulevaisuusvaliokunnan työhön. Lisäksi tavoitteena on edistää tiedon saatavuutta jakamalla videoita, e-kirjoja yms. aineistoja Internetin kautta. Erilaiset seminaarit, avoimet kokoukset ja asiantuntijaesitelmät pyritään myös välittämään suorana lähetyksenä.

Jaosto tilasi joukkoistamiseen liittyvän esiselvityksen Stanfordinissa tutkijana työskentelevältä Tanja Aitamurrolta. Selvitys valmistui keväällä 2012. Selvityksen valmistumisen jälkeen jaosto alkoi etsiä sopivaa pilottia joukkoistamiskokeiluun. Keskusteluja piloteista käytiin laajasti. Tämän pohjalta käynnistyi kaksi pilottia: Valtiovarainministeriön Avoimen hallinnon kehittäminen (OPG) -hanke/keskustelu ja Ympäristöministeriön Maastoliikennelaki -keskustelu.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Valiokunta antoi 7 mietintöä ja 20 lausuntoa. Valiokuntavastaavana ja valiokunnan puheenjohtajana toimi Tarja Filatov.

Valiokunta antoi mietinnön muun muassa:

Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. (TyVM 7/2012 vp – HE133/2012 vp)

Hallituksen esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. Lailla uudistettiin työ- ja elinkeinoviranomaisen järjestämistä koskevia palveluja sekä niihin liittyviä tukia ja korvauksia koskevaa lainsäädäntöä. Lain myötä selkeytettiin työ- ja elinkeinoviranomaisen käytössä olevaa työvoima- ja yrityspalveluja koskevaa lainsäädäntöä. Lain keskeinen sisältö muodostuu aiempaa selkeämpään palveluvalikoimaan kuuluvien palvelujen sisällön määrittelystä. Esityksellä oli kiinteä yhteys työ- ja elinkeinotoimistojen muutoshankkeeseen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta piti hallituksen esitystä hyvänä ja tarkoituksenmukaisena muun muassa seuraavin huomautuksin.

Mietinnössä valiokunta painotti, että uudistusten jälkeenkin TE-toimistojen tärkein tehtävä on tukea työnhakijoiden nopeaa työllistymistä ja osaamisen kehittämistä. Esityksen perusteluissa korostetaan, että työnvälitys on keskeisin palvelu työntekijöille ja työnantajille.

Valiokunta katsoi, että TE- toimiston henkilöstön osaaminen ja riittävät resurssit ovat avainasemassa uuden lainsäädännön toimeenpanossa ja uudistuksen onnistumisessa. Valiokunta ilmaisi huolensa toistuvien organisatoristen muutosten vaikutuksesta henkilöstön jaksamiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että tarvittavan koulutuksen lisäksi keskitytään muutosjohtamiseen, jotta henkilöstö omaksuu uuden palvelumallin ja perustehtäviensä hoidon.

Palvelujen monikanavaisuuden osalta valiokunta toivoi, että nykyiset verkkopalvelut saadaan täysimääräisesti käyttöön ja uusia asiointia helpottavia verkkopalveluja kehitetään. Näin ihmisille tarjotaan mahdollisuus nopeaan ja joustavaan asiointiin ja samalla vapauttamaan TE-toimiston virkailijoiden resursseja henkilökohtaiseen asiantuntijapalveluun. Valiokunta piti monikanavaisten palvelujen kehittämistä tärkeänä, jotta TE-toimistojen palvelut saadaan tehokkaasti asiakkaiden ulottuville myös palveluverkoston harventuessa. Sähköisten palvelujen kehittämisen ohessa tulee erityistä huomiota kiinnittää niiden asiakkaiden palvelujen turvaamiseen, jotka syystä tai toisesta eivät pysty käyttämään verkkopalveluja.

Lisäksi valiokunta esitti tarkennuksia ja huomioita lakiin koskien yrityspalveluita, työllistämissuunnitelmia, osatyökykyisten palveluita, nuorten palveluita, yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa, yhdenvertaisuuden edistämistä ja ryhmälomautusmenetelystä luopumista käsitteleviä osia.

Yleisesti ottaen valiokunnan mielestä uudistus virtaviivaisti palvelua ja purki turhaa byrokratiaa.

Valiokunta antoi lausunnon muun muassa:

Valiokunta antoi lausunnon Suurelle valiokunnalle Euroopan unionin toimielimille toissijaisuusperiaatteen soveltamisesta asetusehdotukseen työtaisteluoikeuden harjoittamisesta suhteessa sijoittautumisvapauteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen. (TyVL 8/2012 vp – M2/2012 vp)

Suuri valiokunta toimitti 10. päivänä huhtikuuta 2012 työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle komission ehdotuksen neuvoston asetukseksi työtaisteluoikeuden harjoittamisesta suhteessa sijoittautumisvapauteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen (COM(2012) 130) siinä tarkoituksessa, että valiokunta voi ilmaista suurelle valiokunnalle käsityksensä säädösesityksestä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklassa määritellyn toissijaisuusperiaatteen kannalta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esitti, että suuri valiokunta ottaisi asian käsiteltäväkseen toissijaisuusperiaatteen kannalta. Suuri valiokunta antoi asiasta mietintönsä (SuVM 1/2012) päätti 15.5.2012 antaa suuren valiokunnan mietinnössä esitetyin perustein perustellun lausuman, jonka mukaan Euroopan komission ehdotus on esitetystä muodostaan toissijaisuusperiaatteen vastainen.

Valiokunta antoi lausunnon Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle Varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä koskevien säännösten muuttamiseksi (TyVL 15/2012 vp - HE 77/2012 vp)

Hallituksen esityksessä ehdotettiin, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetetaan ja pitkäaikaistyöttömiltä poistetaan mahdollisuus jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana. Osa-aikaeläkkeen alaikäraja ehdotettiin nostettavaksi 60 vuodesta 61 vuoteen.

Lausunnossa valiokunta esittää, että sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta veltoittaisi hallitusta seuraamaan, lisäävätkö lakimuutokset työkyvyttömyyseläkeiden määrää. Samalla valiokunta painotti työeläinlainsäädännön sekä eläke-, kuntoutus- ja tukijärjestelmien kehittämistä niin, että ne tukevat ikääntyvän työntekijän mahdollisuuksia huolehtia jaksamisestaan itselleen ja elämäntilanteelleen sopivalla tavalla.

Valiokunta antoi lausunnon Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle Työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (TyVL 20/2012 vp - HE 134/2012 vp)

Hallituksen esityksen tavoitteena oli yksinkertaistaa työttömyysturvajärjestelmää ja poistaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä seikkoja, joilla ei ole vaikutusta työn vastaanottamiseen tai työllistymisen edellytysten parantamiseen. Valiokunta pitää esityksen tavoitteita erittäin tärkeinä, ja puolsi lakiehdotusta muutamien huomautuksin.

Valiokunta katsoi, että hakuvaihtoehtojen laajentaminen kattamaan myös yliopistot, hakukohteiden vähimmäismäärän alentaminen kahteen, nuoren yksilöllisen tilanteen parempi huomioon ottaminen ja syksyn yhteishaun poistaminen hakuvelvoitteen piiristä ovat perusteltuja ja tervetulleita muutoksia.

Valiokunta yhtyi näkemykseen velvoitteen lieventämisen ja nuorten palvelujen tehostamisen tarpeesta. Valiokunta katsoi, että te toimistojen henkilöstöresursseja tulee suunnata erityisesti nuoriin niin, että heidän ammatti- ja uravalintaansa pystytään tukemaan henkilökohtaisella ohjauksella ja neuvonnalla.

Valiokunta piti ongelmallisena, että alle 25-vuotiaita eriarvoistavaa kohtelua ja hakuvelvoitetta ehdotetaan laajennettavaksi, vaikka menettelyn positiivisista vaikutuksista ei ole tutkimuksellista näyttöä. Valiokunta piti välttämättömänä, että hakuvelvoitetta koskevat säännökset otetaan uudelleen käsiteltäviksi siinä yhteydessä, kun opiskelijavalintauudistuksesta päätetään.

Valiokunta esitti lausunnossaan huomioita myös koskien opiskelijoiden ja yrittäjien työttömyysturvaa, kuntouttavaa työtoimintaa, ryhmälomautusmenettelyä ja poissaolojen seurantaa.

Ympäristövaliokunta

Valiokunta antoi vuoden aikana yhteensä kahdeksan mietintöä ja 16 lausuntoa. Valiokuntavastaavana ja samalla koko valiokunnan varapuheenjohtajana toimi Rakel Hiltunen.

Valiokunta kiinnitti vuoden aikana erityistä huomiota asuntopolitiikkaan. Valiokunta julkaisi yksimielisen kannanoton kohtuuhintaisten asuntojen tuottamisen puolesta ja lähetti 28.2.2012 ympäristöministeriölle ja hallituspuolueiden puheenjohtajille kirjelmän, jossa se patistaa vaikuttavampaan asuntopolitiikkaan. Lisäksi Talvivaaran kaivosonnettomuus sai valiokunnan pyytämään marraskuussa ympäristöministeriöltä selvitystä Talvivaaran kaivoksen lupa- ja valvonta-asioista sekä onnettomuustilanteesta ja sen hoitamisesta. Tiedotteessaan valiokunta edellytti, että ympäristöministeriö valmistelee tarvittavat muutokset ympäristönsuojelulakiin ympäristönsuojelun valvonnan tehostamiseksi ja hallintopakon käytön helpottamiseksi vastaavien vahinkojen välttämiseksi tulevaisuudessa. Valiokunta kiirehtii tätä tarkoittavan ympäristönsuojelulain muuttamista koskevan lakiesityksen valmistelua. Lisäksi valiokunta katsoi, että Talvivaaran tilanne on nostanut konkreettisesti esille tarpeen vahvistaa ympäristöhallintoa rakenteellisesti sekä varmistaa sen toiminnan riittävä rahoitus. Lisäksi ympäristövaliokunta teki valiokuntamatkan Lappiin syyskuussa 2012. Matkalla valiokunta tutustui mm. Metsähallituksen ja arktisen tutkimuskeskuksen toimintaan Rovaniemellä sekä Kevitsan kaivokseen Sodankylässä ja Kittilän kultakaivokseen sekä muihin tulevaisuuden hankkeisiin eri puolilla Lappia.

Valiokunta on antanut mietinnön muun muassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta sekä rakennuksen ilmastointijärjestelmän kylmälaitteiden energiatehokkuuden tarkastamisesta annetun lain kumoamisesta (YmVM 8/2012 vp – HE 161/2012 vp)

Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi uusi laki rakennuksen energiatodistuksesta, kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki ja muutettavaksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annettua lakia. Lisäksi kumottaisiin rakennuksen ilmastointijärjestelmän kylmälaitteiden energiatehokkuuden tarkastamisesta annettu laki. Ehdotetuilla uusilla laeilla ja ehdotetuilla vaihtoehtoisilla neuvontamenettelyillä täytöntöön pantaisiin osittain uudelleenlaadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rakennusten energiatehokkuudesta.

Uudelleenlaadittu direktiivi rakennusten energiatehokkuudesta edellyttää säätämään uusia velvoitteita rakennusten energiatodistusmenettelyyn. Uuden lainsäädännön tarve liittyy siis sekä energiatodistukseen ja siinä esitettäviin tietoihin että energiatodistusten käyttöön. Lisäksi tulee säätää energiatodistusten laatimista, laatijoita ja todistusten käyttöä koskevasta valvonnasta ja sen järjestämisestä sekä seuraamuksista säännösten rikkomustilanteita varten.

Valiokunta katsoi mietinnössään, että esitys oli tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen. Rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen on valiokunnan mukaan perusteltua kiinnittää huomiota eri keinoin, sillä rakennukset käyttävät noin 40 % Suomessa käytettävästä energiasta. Eniten energiaa kuluttavat lämmitys, ilmanvaihto, lämmin vesi ja valaistus. Rakennusten lämmitys aiheuttaa Suomen kasvihuonekaasupäästöistä noin 40 %. Energiatodistuksen tarkoituksena on ensinnäkin parantaa asunnonostajan mahdollisuuksia arvioida talon energiatehokkuutta ennakkolisesti ja toisaalta nostaa energiatehokkuuden merkitystä ostopäätöksen tekemisessä. Tulevaisuudessa energian hinnan noustessa energiatehokkuudesta tulee yhä merkittävämpi asuntomarkkinoihin vaikuttava tekijä.

Valiokunta korosti lisäksi, että energiatodistuksen hankkiminen on tarkoituksenmukaista yhdistää rakennuksen kuntotarkastukseen, jolloin energiatodistuksen hinta synergiahyötyjen vuoksi olennaisesti alenee. Rakennusten kuntotarkastuksia tehdään nykyään jopa 80 %:ssa pientalojen kaupantekotilanteista, joten energiatodistuksen laatimisen yhdistämisellä kuntotarkastukseen voi olla käytännössä todistuksen hintaan huomattava merkitys. Valiokunta korostaa, että korkeatasoinen energiatodistus säästösuotuksineen on lähtökohtaisesti tarkoitettu ostajan turvaksi, sillä sen sisältämät tiedot ovat luonnollisesti ostajan intressissä tämän tehdessä yleensä elämänsä suurinta yksittäistä hankintaa.

Valiokunta ehdotti eduskunnalle lausumaa, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö seuraa lain täytäntöönpanoa ja energiatodistuksen hintatason määräytymistä markkinoilla sekä hintatason kohtuullisuutta suhteessa siitä saatavaan hyötyyn ja antaa valiokunnalle selvityksen tilanteesta sekä laatijoiden pätevyydestä ja todistusten laadusta sopivan ajan kuluessa lain voimaantulosta ottaen erityisesti huomioon mahdollisuuden tarkastella pientaloja koskevia käytäntöjä.

Valiokunta on antanut lausunnon muun muassa:

Valtioneuvoston selvitys hallituksen Itämeren lohenkalastusta koskevasta kansallisesta ja EU-politiikasta (YmVL 4/2012 vp – E149/2011 vp)

Valiokunta tarkasteli lausunnossaan maa- metsätalousministeriön lohiselvitystä oman toimialansa kannalta keskittyen luonnonlohikantojen tilaan ja monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä vesi- ja ympäristönsuojelulakien perusteella tehtäviin lohen velvoiteistutuksiin.

Valiokunta viittasi aikaisempaan lausuntoonsa valtioneuvoston kirjelmästä EU:n Itämeren lohenhoitosuunnitelmasta (YmVL 14/2011 vp - U 53/2011 vp) ja uudisti siinä esittämänsä kannanotot Itämeren lohikantojen suojelun tehostamistarpeesta ja korosti edelleen sitä, että useiden Itämeren luonnonvaraisten lohikantojen tila on tällä hetkellä heikko. Itämeren alkuperäisistä noin 100 lohikannasta on jäljellä enää noin 30 kantaa.

Valiokunta totesi, että Itämerellä harjoitettu lohipolitiikka ei ole toistaiseksi riittänyt takaamaan luonnonlohikantojen hyödyntämistä kestävä kalastuksen periaatteiden mukaisesti eikä kalastuksen säätelyssä ja valvonnassa ole päästy riittävän hyviin tuloksiin luonnonkantojen suojelun näkökulmasta. Lohikannat ovat heikentyneet viimeisen 20 vuoden aikana murto-osaan aikaisemmasta ja samoin myös saaliit.

Valiokunta katsoi, että selvityksessä esitetyt lohipolitiikan kansalliset linjaukset ja uudet aloitteet ovat oikeansuuntaisia, mutta kestävä lohenkalastuksen saavuttamisen kannalta riittämättömiä. Lisäksi selvityksessä on koko Itämeren lohikantojen tilan arviointia koskien selkeitä puutteita. Merkittävä puute selvityksessä on lisäksi se, ettei siinä oteta konkreettisesti kantaa uusien lohipolitiikan linjausten suhteesta tämänhetkisiin ongelmallisiin lohenkalastusta koskeviin säätelypoliittisiin linjauksiin ja käytäntöihin. Valiokunta piti myös tärkeänä, että eri kalastajaryhmiä kohdellaan tasavertaisesti.

Lausunnossaan valiokunta yhti asiassa valtioneuvoston kantaan selvityksen tavoitteiden osalta, mutta piti valtioneuvoston selvitystä monilta osin riittämättömänä ja puutteellisena Itämeren luonnonlohikantojen monimuotoisuuden suojelun kannalta arvioituna.

Pohjoismaiden neuvosto

Maarit Feldt-Ranta toimi ryhmän vetäjänä ja koko pohjoismaisen S-ryhmän varapuheenjohtajana.

60-vuotista historiaan vuonna 2012 juhlistanut Pohjoismaiden neuvosto kokoontui vuoden pääistunnossaan Helsingissä. Vuoden aikana muita kokouksia ja teemaistuntoja järjestettiin kaikissa pohjoismaissa. Tämän lisäksi puolueriittat, mukaan lukien Sosiaalidemokraattinen puolueriitta, järjestivät omia kokouksiaan. Sosiaalidemokraattisen puolueen kansanedustajista Pohjoismaiden neuvostossa mukana olivat vuonna 2012 Maarit Feldt-Ranta, Eeva-Johanna Eloranta, Suna Kymäläinen sekä Tuula Peltonen.

Vuosittaisessa istunnossaan neuvosto keskusteli ja päätti valiokuntien ja puolueriittien tekemistä ehdotuksista, jotka hyväksyttiin siirtyvät ministerineuvoston käsiteltäväksi. Sosiaalidemokraattinen puolueriitta teki istunnolle kaksi jäsen ehdotusta.

A 1558 / Puheenjohtajisto: Jäsen ehdotus rajaesteasiamiestöiden perustamisesta (tekijä: Sosiaalidemokraattinen ryhmä)

Sosiaalidemokraattinen puolueriitta esitti, että Pohjoismaiden hallitukset pyrkisivät yksimielisyyteen maiden välisestä sopimuksesta perustaa rajaesteasiamiestä vastaava taho, joka toimisi Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisuudessa ja johon pohjoismaalaiset voisivat ottaa yhteyttä, mikäli he kokevat oikeuksiaan loukatun yhdessä tai useammassa Pohjoismaassa asumista, koulutusta, työtä tai vastaavia asioita koskevien hallintokäytäntöjen vuoksi.

Neuvoston puheenjohtajisto ei yhtynyt puolueriittien esitykseen sellaisenaan, vaan esitti että Pohjoismaiden hallitukset pyrkisivät rajaesteasiamiestä vastaavan tahon perustamisesta sopimisen sijaan yksimielisyyteen maiden välisestä sopimuksesta, joka vahvistaa kansalaisten juridisia oikeuksia asumista, koulutusta, työtä tai vastaavia asioita koskevien pohjoismaisten yleissopimusten ja sopimusten hallinnoinnissa. Puheenjohtajisto esitti lisäksi, että näiden oikeuksien vahvistaminen voi tapahtua joko perustamalla pohjoismainen rajaesteasiamiestö tai laajentamalla nykyisten asiamiesten toimikantoja. Istunto hyväksyi jäsen ehdotuksen neuvoston puheenjohtajiston esityksen mukaisesti.

A 1559 / Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta: Jäsen ehdotus ammattikoulutuksen vastavuoroisesta tunnustamisesta Pohjoismaissa (tekijä: Sosiaalidemokraattinen ryhmä)

Sosiaalidemokraattinen puolueriitta esitti, että Pohjoismaiden hallitukset solmisivat ammattitutkintojen vastavuoroisesta tunnustamisesta pohjoismaisen sopimuksen, joka toimii perustana ammatinharjoittamisoikeuden saamiselle tarvittavilla aloilla Pohjoismaiden työmarkkinoilla, että laaditaan yhteiset vähimmäistutkintovaatimukset, joiden perusteella tutkinnot kelpaavat vastaavissa ammateissa kaikissa Pohjoismaissa ja että maat pyrkivät yksimielisyyteen aloista, joilla on poikkeuksellisesti tarve täydentää ammattikoulutusta erityisillä kansallisilla täydennyskursseilla toisen Pohjoismaan ammattikoulutuksen lisäksi. Näissä tapauksissa kansallisen täydennyskurssin tarve tulisi osoittaa toteen ja kurssien tulisi olla helposti saatavilla ja suoritettavissa ilmaiseksi hakemisajankohdasta laskettavan lyhyehkön ja ennalta määrätyn ajan sisällä. Lisäksi Pohjoismaiden hallitusten tulisi laatia selvitys siitä, missä ammateissa ei automaattisesti tunnusteta toisessa Pohjoismaassa suoritettua ammattitutkintoa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta muokkasi jäsen ehdotusta, ja päätyi esittämään neuvostolle, että Pohjoismaiden hallitukset solmisivat yhteispohjoismaisen sopimuksen ammattikoulutuksen vastavuoroisesta tunnustamisesta tai vaihtoehtoisesti pyrkivät helpottamaan pohjoismaista yhteistyötä vastavuoroisen tunnustamisen parissa, jonka tulee pohjautua nykyiseen rakenteeseen ja joka muodostaa pohjan asianomaisten ammattien hyväksynnälle Pohjoismaiden työmarkkinoilla. Valiokunta esitti niin ikään, että Pohjoismaiden hallitukset laatisivat osaamistasoa koskevia yhteisiä kriteereitä ja ottaisivat niihin liittyen kantaa siihen, miten aiemmin hankittua osaamista tulee tunnustaa ja hyväksyä, jotta koulutuksia voidaan käyttää vastaaviin ammatteihin muissa Pohjoismaissa. Samalla niiden tulee pitää huolta siitä, että asianomaisia, (ei-) julkisia kansallisia toimialajärjestöjä otetaan mukaan kriteerien laadintaan ja että työ käynnistetään asianomaisten välisellä pyöreän pöydän keskustelulla. Valiokunta yhtyi lisäksi Sosiaalidemokraattisen puolueriittien esityksiin koskien toisessa Pohjoismaassa suoritettua ammattikoulutuksen täydentämistä ja tutkintojen tunnustamista koskevaa selvitystä. Istunto hyväksyi jäsen ehdotuksen valiokunnan esityksen mukaan, pois lukien ehdotus selvityksen tekemiseksi tutkintojen tunnustamisesta.

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta

Vuonna 1949 perustettu Euroopan neuvosto on maanosan vanhin ja laajin poliittinen yhteistyö- ja ihmisoikeusjärjestö. Jäsenmaiden kansanedustajista koostuva yleiskokous tekee aloitteita ja antaa suosituksia, joiden pohjalta ministerikomitea päättää asioista. Parlamentaariseen yleiskokoukseen osallistuu jäsenet ja varajäsenet yhteen laskien yli 700 kansanedustajaa eri maista. Yleiskokous kokoontuu neljä kertaa vuodessa.

Suomen valtuuskuntaan kuuluu 10 suomalaista kansanedustajaa. Valtuuskuntaa johtaa tällä vaalikaudella Susanna Huovinen (sd.). Lisäksi ryhmämme jäsenet Riitta Myller ja Jouko Skinnari ovat valtuuskunnan varajäseniä ja aktiivisesti mukana valtuuskunnan työssä.

Kertomusvuonna demariedustajat käyttivät puheenvuoroja muun muassa Venäjän monitorointiraportista, Syyrian tilanteen ratkaisusta, talouskriisin vaikutuksista yhteiskunnissamme, perheväkivallan kitkemisen tärkeydestä sekä naisten ja nuorten osallisuuden parantamisesta.

Suomessa järjestettiin syyskuussa 2012 Euroopan neuvoston poliittisen komitean kokous, jossa puhujina olivat muun muassa ulkoministeri Erkki Tuomioja ja presidentti Tarja Halonen. Euroopan neuvoston sosialistiryhmä kokoontui ennen komiteakokousta Suomessa Susanna Huovisen kutsusta.

RYHMÄTOIMISTON HENKILÖKUNTA

Ryhmätoimistossa aloitettiin ryhmäkansliamallin kokeilu ja se lisäsi ryhmätoimiston henkilökuntaa tuntuvasti. Kokeilussa ryhmätoimistoon tuli sd-kansanedustajien avustajia. Näillä avustajilla säilyivät kansanedustajan avustajatehtävät, mutta lisäksi heille tuli mm. valiokuntaseurantaan liittyviä tehtäviä. Kaksi työntekijää työskenteli kotipaikkakunnallaan etätyössä. Vuodenvaihteessa ryhmätoimistossa oli 20 henkilöä, joista eduskuntasihteeri Annika Juurikko oli vanhempainvapaalla ja kv-sihteeri Susanna Parkkonen työvapaalla, koska toimi ulkoasiainministeri Tuomiojan lehdistöavustajana ulkoministeriössä.

Ryhmätoimistolaisten työnjako oli seuraava:

Jyrki Konola, pääsihteeri

- ryhmäkanslian esimies, poliittinen suunnittelu sekä yhteiskunta- ja lehdistösuhteet

Kirsi Airio, poliittinen avustaja

- vk-seuranta UaV ja PuV
- avust. Jutta Urpilainen

Juuso Alatalo, ryhmäavustaja

- vk-seuranta TaV
- avust. Päivi Lipponen

Marja-Liisa Aronen, viestintäsihteeri

- toimisto- ja viestintätehtävät, lähetystöt sekä kokousjärjestelyt

Tapio Hellsten, talouspoliittinen sihteeri

- talous-, elinkeino-, raha- ja finanssipoliittiset sekä asuntopoliittiset asiat

Mari-Elina Koivusalo, ryhmäavustaja

- avust. Johannes Koskinen

Riitta Lyytikäinen, ryhmäavustaja

- ryhmän kotisivupäivitykset
- avust. Jukka Gustafsson
- etätyönä Tampereella

Sarita Niemi Sarita, ryhmäavustaja

- Pohjoismaiden neuvosto

Ari-Matti Näättänen, poliittinen avustaja

- vk-seuranta TyV
- avust. Lauri Ihalainen

Martta October, lainsäädäntösihteeri

- lainsäädäntösihteerin tehtävät
- vk-seuranta PeV, LaV, HaV, YmV

Nasima Razmyar, poliittinen avustaja

- vk-seuranta TuV
- avust. Mikael Jungner

Jukka Riksmann, ryhmäavustaja

- avust. Eero Heinäluoma ja Johanna Ojala-Niemelä

Ritva Suomalainen, ryhmäavustaja

- avust. Jouni Backman ja Pia Viitanen
- etätyönä Savonlinnassa

Rita Svento Rita, johdon assistentti

- ryhmän puheenjohtajan ja pääsihteerin sihteeri, maksuliikenne, henkilöstöasiat, toimistotehtävät sekä kokousjärjestelyt

Jukka Torikka, ryhmäavustaja

- vk-seuranta HaV
- avust. Mika kari

Leila Vasama Leila, tiedottaja

- ryhmän sisäinen ja ulkoinen viestintä

Outi Vilen, poliittinen avustaja

- vk-seuranta StV
- avust. Anneli Kiljunen

Sanna Vähänen Sanna, ryhmäavustaja

- vk-seuranta SuV
- avust. Miapetra Kumpula-Natri

RYHMÄN INFORMAATIO JA TILAISUUDET

Lehti-ilmoitukset: Ryhmä julkaisi useita lehti-ilmoituksia. Ilmoitukset tehtiin ryhmätoimistossa ja viestintäsihteeri avusti myös yksittäisten kansanedustajien ilmoitusten tekemisessä.

TILAISUUDET

Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän, SDP:n puoluehallituksen ja piirien puheenjohtajien sekä toiminnanjohtajien yhteinen **seminaari** järjestettiin Haikon kartanossa 6.-7.2.2012.

Sd-kansanedustajille, ryhmätoimistolle ja sd-avustajille järjestettiin 10.5.2012 **jääkiekon MM-kisatilaisuus** ryhmähuoneessa Ranska-Suomi matsin myötä.

Sd-kansanedustajille, ryhmätoimistolle ja puolue toimistolle järjestettiin **vaalianalyysi-ilta 21.11.2012 klo 17-20** Helsingin Seurahuoneella.

Kansalaisinfon tilaisuudet 2012: Eduskuntaryhmä järjesti kansalaisinfossa ajankohtaisiin asioihin liittyviä avoimia tilaisuuksia. Vetäjinä tilaisuuksissa toimivat sd-kansanedustajat.

22.2.2012, klo 16-18 Metsävallasta kuoriutui kännykkäkansakunta. Nyt evoluutio jatkuu. Onko Suomesta energiateknologian kärkimaaksi? Miten ja mistä nyt löytyy uutta voimaa Suomen talouden kasvuun ja kehitykseen. Suomen uudet voimatekijät esittäytyivät. Tilaisuuden avaus – kansanedustaja Miapetra Kumpula-Natri, Energian tuulet Suomessa ja EU:ssa – Jyri Häkämies, Elinkeinministeri, EnergyVaasan panos Suomen teknologiateollisuuden kasvulle – Markkinointijohtaja Robert Olander, SUOMEN ASEMA TEKNOLOGIATOIMITTAJANA GLOBAALEILLA TUULIVOIMAMARKKINOILLA, The Switch – Jukka Rantanen, Vice President, Electrical Machines , Mervento – Patrik Holm, CEO/CTO, TUULIVOIMAN KASVU SUOMESSA , EPV Energia – Rami Vuola, Toimitusjohtaja.

28.2 klo 18.00–20.00 Kalastusoikeudet uhattuina?

Kalastuslain uudistamisesta keskustelemassa Suomen Vapaa-ajankalastajien keskusjärjestön toiminnanjohtaja Ilkka Mäkelä, Harri Dahlström ja kansanedustaja Kari Rajamäki.

8.3.2012 klo 8.30–10.00 Munuaisen siirto vapauttaa elämään

Munuais- ja maksaliitto järjesti yhdessä kansanedustaja Hanna Tainion kanssa maailman munuaispäivän kunniaksi tilaisuuden aiheesta munuaisensiirrot. Tilaisuudessa keskustelevat aikuisten ja lasten elinsiirtojen asiantuntijalääkärit sekä pienelle pojalleen munuaisen luovuttanut isä. Hanna Tainio on eduskunnan munuais- ja maksaryhmän puheenjohtaja ja lääketieteen tohtori.

14.3.2012 klo 16 – 19.00 Muistikerhon seminaari. Tilaisuuden avaus ja katsaus aivoterveysteen: kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropponen, Miksi muisti pätkii? Työikäisten muistiongelmien tavallisimmat syyt: neuropsykologian erikoispsykologi Ritva Akila. Aivobic –treenaa aivojasi: kehitysjohtaja Reidar Wasenius.

27.3. klo 17.00–19.00 Nuorten yhteiskuntatakuu on vaativa lupaus!

Työministeri Lauri Ihalainen, puhui aiheesta miten Helsingissä varaudutaan nuorisotakuuseen? Helsingin opetusviraston linjanjohtaja Liisa Pohjolainen kertoi miten nuoret osaksi työelämää. Haasteita yrityksille – aiheesta puhui toimitusjohtaja Teemu Punkka. Illan emäntänä on kansanedustaja Rakel Hiltunen. Järjestäjinä: Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ja Työväen Sivistysliitto TSL

12.4. klo 17–19 Mistä on Sata-komitean kakku tehty – kenelle porkkanat, kenelle kepit?

Keskustelua sosiaaliturvan uudistamisesta. Alustajana kansanedustaja Maria Guzenina-Richardson. Järjestäjät: Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ja Helsingin Sos.dem. naisyhdistys

25.4.2012 klo 16.00 - 19.00 Energiajuomatilaisuus

Tilaisuuden tavoitteena oli pohtia nuorten yhä kasvavassa suosiossa olevien energiajuomien terveysriskejä. Mitä erilaisia haittoja energiajuomista on? Altistaako niiden juominen siirtymään väkevämpiin juomiin? Onko juomien saatavuutta tarpeen rajoittaa tietyille ikäryhmille?

Alustajina: kansanedustajat Merja Mäkisalo-Ropponen ja Outi Alanko-Kahiluoto; erikoissuunnittelija Heli Reinivuo, THL: Energiajuomien terveyshaitat; Kommenttipuheenvuoro: Energiajuomat hammasterveyden näkökulmasta prof.emer. Hannu Hausen, Suomen Hammaslääkäriliitto; toimitusjohtaja Elina Ussa, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry; Energiajuomat - mitä, miksi ja kenelle?; Kommenttipuheenvuoro: Energiajuomat nuorten arjessa johtaja Kristiina Hannula, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry; Kommenttipuheenvuoro: Vanhemman näkökulma Johanna Laisaari; lainsäädäntöneuvos Anne Haikonen, maa- ja metsätalousministeriö/elintarvike- ja terveysosasto Elintarvikelainsäädännön näkökulma – pitääkö ja voiko energiajuomien myyntiä rajoittaa? Tilaisuuden järjestivät Eduskunnan terveyden edistämisen ryhmä ja SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

28.5. klo 16.00-18.00 Yrittäjyys on työ – seminaari sosialidemokraattisesta yrittäjyydestä

SDP:n uudet yrittäjyyssteetit esitteli kansanedustaja Mika Kari ja kommentoimassa olivat Akavan elinkeinopoliittinen asiantuntija Vesa Vuorenkoski. Kasvuyritysten ja talouskasvun aiheesta puhui kansanedustaja Mikael Jungner. Mukana lisäksi Suomen Yrittäjien elinkeinoasioiden päällikkö Kari Jääskeläinen.

6.9. klo 17-19 Työrauha kouluun

Keskustelutilaisuus koulujen työrauhaan vaikuttavista tekijöistä. Tilaisuutta johti kansanedustaja, Sosialidemokraattisen sivistysvaliokuntaryhmän puheenjohtaja Tuula Peltonen. Mukana keskustelemassa Opetusministeriön, Opetushallituksen, Vanhempainliiton, Niilo Mäki Instituutin ja OAJ:n edustajat. Kansanedustajat kommentoivat. Järjestäjä: Kansanedustaja Tuula Peltonen

27.9.2012 kello 10.00-12.00 Lähidemokratiapaneeli – Uuden paikallisuuden aika, pohdintaa lähidemokratiasta ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksista

Suomen Setlementtiliiton kansalaistoiminnan kehittämiseen tähtäävän Uusi paikallisuus -hankkeen järjestämässä paneelissa keskusteltiin lähidemokratiasta ja paikallisuuteen liittyvistä ajankohtaisista teemoista. Lähtökohtana muun muassa Ritva Pihlajan ja Siv Sandbergin selvitys: Alueellista demokratiaa? Lähidemokratian toimintamallit Suomen kunnissa. Mukana kansanedustajia eri puolueista.

27.9.2012 klo 17.00–18.30 Seis syrjäytymiselle – hyvä koulutus ja terveydenhoito

Aiheesta keskustelemassa professori Pentti Arajärvi ja kansanedustaja Päivi Lipponen.

Illan emäntänä toimi kansanedustaja, kaupunkineuvos Rakel Hiltunen.

3.10 kello 16.00-18.00 Koulujen eriytyminen

Keskustelutilaisuus koulujen eriytymisestä. Tilaisuutta johti kansanedustaja, sosialidemokraattisen sivistysvaliokuntaryhmän puheenjohtaja Tuula Pelttonen. Mukana keskustelemassa opetusministerin erityisavustaja Aleksi Kalenius sekä Helsingin kaupungin sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljanen sekä sosialidemokraattisen sivistysvaliokuntaryhmän jäseniä.

11.10.2012 klo 16.45 – 19.00 ”Jotta minua ei unohdetaisi” –muistiseminaari
kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropponen, Muistiliitto ry:n hallituksen puheenjohtaja avasi tilaisuuden; Kansallinen muistiohjelma luo yhteistä tavoitetta, toiminnanjohtaja Eila Okkonen, Muistiliitto ry; Toteutuvatko omaisen ja kansainvälisen Alzheimer-liiton toiveet muistiohjelmassa, omainen Markus Löfström, Helsingin Alzheimer-yhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja, Alzheimer’s Disease Internationalin (ADI) hallituksen jäsen; Jotta minua ei unohdetaisi. Tarinoita elämästäni niille, jotka minua tulevat hoitamaan” –kirjan esittely, perheterapeutti VET, psykodraamaohjaaja Sanna Aavaluoma ja psykodraamaohjaaja ja viestintäkouluttaja Tarja Tammelin

12.10. klo 11.00–12.30 Mielenterveyskuntoutus ja työhön paluu - kirjan julkistaminen
Kalevi Sorsa –säätö julkaisi projektikoordinaattori Ilkka Vuorikurun toimittaman kirjan jonka tekoon ovat osallistuneet lisäksi filosofian lisensiaatti Pirkko Lahti, sosiaalipsykologian lisensiaatti Ilpo Vilkkumaa, ja Mielenterveyden keskusliiton (MTKL) koordinaattori ja kouluttaja Jyrki Rinta-Jouppi. Kirjassa esitellään joukko keinoja ja ajatuksia, jotka voivat kääntää kehityksen suunnan. Siinä katsotaan Suomen kuntoutusjärjestelmän historiaa, kuntoutuksen toimivuutta, työpaikkojen keinoja jouduttaa työhön palaamista ja voimavaravalmennuksen mahdollisuuksia syrjäytymisvaarassa olevien kuntouttamiseen. Aikaa on varattu myös kysymyksille ja keskustelulle. Järjestäjä: Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ja Kalevi Sorsa -säätö.

13.11. klo 17.00 Vastuullinen kuluttaminen ja parempi työelämä
YK:n alaisen Kansainvälisen työjärjestön (ILO) Better Work -ohjelmassa erityisasiantuntijana työskentelevä Susanna Härkönen puhui vastuullisesta kuluttamisesta sekä paremmasta työelämästä. Härkönen avaa vastuullisen yrittämisen ja kuluttamisen taustoja sekä työntekijöiden oikeuksia ja työskentelyolosuhteita. Järjestäjä: Kansanedustaja Jani Toivola (vihr) ja Kristiina Salonen (sd).

15.11. klo 17.00–18.30 Demokratia ja talous EU:n rakennuspalikoina
Mitä talous- ja rahaliitto EMU:n kehitysehdotukset oikein pitävät sisällään? Kuinka nämä ehdotukset vaikuttavat demokratian toteutumiseen? Etääntyykö päätöksenteko kansalaisista? Näihin kysymyksiin etsittiin vastauksia suuren valiokunnan sosialidemokraattien järjestämässä keskustelutilaisuudessa, jossa esitellään talous- ja rahaliitto EMU:n tulevaisuuden mahdollisia suunta-
viivoja ja tarkastellaan niitä demokratian ja Suomen perustuslain näkökulmasta. Järjestäjä: Suuren valiokunnan sosialidemokraatit

21.11. klo 17.00–18.30 Kirkko, valtio ja Sdp
Kansankirkon kehitystä, suhdetta työväenliikkeeseen ja tulevaisuuteen pohtivat kansanedustaja Ilkka Kantola, puoluesihteerit Reijo Paananen, teologian tohtori Ville Jalovaara ja tutkija, pastori Ville Niittynen. Asiasta puhuttiin puoluekokouksessa myös tänä vuonna.

29.11. klo 13.00–15.00 ”Ilman pyhää on vain arkea” - Yhteiskunnallinen seminaari pyhästä ja ajasta
Pyhä on ollut evankelisluterilaisen kirkon yhteinen painopiste vuosina 2010–2012. Painopisteen päättyessä keskustellaan pyhästä ja ajasta erityisesti perheen, työelämän ja luonnon näkökulmasta. Alustajina mm. Helsingin apulaiskaupunginjohtaja Laura Rätty ja Matti Nieminen Suomen luonnonsuojeluliitosta. Järjestäjät: Kansanedustaja Ilkka Kantola ja Kirkkohallitus/Pyhä-painopiste

11.12. klo 16.00–19.00 Jääkö syömishäiriöön sairastunut Suomessa yksin? Seminaari syömishäiriöiden syistä, esiintyvyydestä sekä hoidon saatavuudesta ja ongelmakohdista. Mitä syömishäiriöt ovat ja kuinka yleistä on sairastuminen? Saako sairastunut tarvitsemaansa hoitoa ja mitä syömishäiriöiden hyvä hoito on? Seminaarissa pohdittiin teemaa sekä ammattilaisten että kokemusasiantuntijoiden näkökulmasta. Järjestäjä: Sdp:n kansanedustaja Eeva-Johanna Elorannan ja Syömishäiriöliitto-SYLI ry

19.12. klo 14.00–15.30 Konservatiivit vs. liberaalit – vai onko kumpiakaan?
On sanottu, että jännite konservatiivisuuden ja liberaalisuuden välillä on jo jättämässä varjoonsa jaon vasemmistoon ja oikeistoon. Mutta miten on? Aiheesta keskustelemassa olivat kansanedustajat Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.) ja Ilkka Kantola (sd.) sekä tutkijoita. Vuoropuhelua virittelivät toimittajat Sami Syrjämäki ja Jarkko S. Tuusvuori. Järjestäjät: Vihreiden ja Sdp:n eduskuntaryhmät yhdessä aikakauslehti niin & näin kanssa.

Tiedotustilaisuuksia, tutustumiskäyntejä: Torstai-illat on varattu ryhmän tutustumiskäynteihin eri yrityksissä ja yhteisöissä. Perjantaiaamut on varattu eri yhtiöiden ja yhteisöjen järjestämiin tiedotustilaisuuksiin sos.dem. kansanedustajille. Perjantainaamukahvitilaisuudet pidettiin ryhmähuoneessa.

Eduskuntaryhmän kesäkokous pidettiin Savonlinnassa 8.-9.8.2012 ja **työvaliokunnan, ministeriryhmän ja puoluejohdon kesäkokous** Raaseporissa 22.-23.8.2012.

Perinteinen glögitilaisuus tiedotusvälineiden edustajille järjestettiin 13.12. ryhmähuoneessa vapaan keskustelun ja omaehtoisen esiintymisen eli karaokelaulannan merkeissä.

AVUSTAJAT

Perjantaisin pääsihteeri ja avustajakoordinaattorit pitivät yhteisen infotilaisuuden kaikille avustajille. Infossa käytiin läpi ajan-kohtaiset asiat torstain ryhmäkokouksesta ja luotiin katsaus tulevan viikon ohjelmaan. Avustajakoordinaattoreina toimivat vuoden aikana Ari Reunanen ja Emmi Laaksonen. Ari Reunanen siirtyi muihin tehtäviin syksyllä 2012 ja avustajakoordinaattorina jatkoi Emmi Laaksonen.

Vuoden aikana avustajat kävivät vierailulla Ammattiliitto Prossa ja Suomen Ekonomiliitossa. Avustajat olivat myös työministeri Lauri Ihalaisen vieraana työ- ja elinkeinoministeriössä. Avustajaryhmä osallistui kesäkuussa järjestetyille koulutusristeilylle Tallinaan. Koulutusristeilyllä käsiteltiin kuluneen kevään istuntokautta ja syksyllä 2012 valiokuntiin tulevia keskeisiä asioita.

LIITTEET:

RYHMÄN VALITSEMIA JÄSENYYSKSIÄ

Puhemiehellä ja ministereillä ei ole hallintoneuvostojäsenyyksiä.

Hallintoneuvostot ja siihen verrattavat edustukset alkaen 2011 -

Pvm	Yhtiö	Edustaja(t)
2011	YLE	Ilkka Kantola, Varsinais-Suomi Maarit Feldt-Ranta, Uusimaa Tarja Filatov, Häme Päivi Lipponen, Helsinki Jouko Skinnari, Häme
2011	Alko Oy	Saara Karhu, Prikanmaa Heli Paasio, Varsinais-Suomi
2011	Veikkaus Oy	Matti Saarinen (vpj), Uusimaa Sirpa Paatero, Kymi Tuula Väätäinen, Pohjois-Savo
	Finnfund	Riitta Myller, Pohjois-Karjala Antti Lindtman, Uusimaa
	Finnvera	Johannes Koskinen, Häme Miapetra Kumpula-Natri, Vaasa
11.4.2012	Fortum Oy	Pauliina Viitamies, Etelä-Savo Tytti Tuppurainen, Oulu
14.3.2012	Itella Oyj	Susanna Huovinen, Keski-Suomi Raimo Piirainen, Oulu
20.4.2012	Kemijoki Oy	Johanna Ojala-Niemelä, Lappi Seppo Nordström, Lappi
28.3.2012	Neste Oil	Mikael Jungner, Uusimaa Katja Taimela, Varsinais-suomi
11.4.2012	Patria Oyj	Tuula Peltonen, Keski-Suomi
21.3.2012	Vapo Oy	Jukka Kärnä, Kymi
28.3.2012	VR-Yhtymä	Kari Rajamäki, Pohjois-Savo Merja Kuusisto, Uusimaa

Muuta: Suomen Pankki: Jouni Backman ja Viitanen. Suomen Pankin tilintarkastajat: Mika Kari ja Raimo Piirainen. Kelan valtuutetut: Anneli Kiljunen, Kristiina Salonen, Kari Rajamäki, Eeva-johanna Eloranta (vj), Merja Kuusisto (vj) ja Pauliina Viitamies (vj). Kelan tilintarkastajat: Merja Mäkisalo-Ropponen, Suna Kymäläinen ja Hanna Tainio. Ooppera: Hanna Tainio ja Rakel Hiltunen.

Muita jäsenyyksiä:

Eduskunnan työsuojelutoimikunnan työnantajaa edustava kansanedustajajäsen vaalikaudelle 2011-15

- Jukka Kärnä

TUTKAKSEN hallitus

- Tuula Peltonen, Päivi Lipponen sekä
- varajäsenet Ilkka Kantola, Jukka Gustafsson ja Tytti Tuppurainen.

Eduskunnan kotitalouden tukirengas

- Katja Taimela

Arkadia-seuran johtokunta

- jäseneksi Riitta Myller ja varajäseneksi Tarja Filatov.

Eduskunnan rakennustoimikunta

- Johannes Koskinen

Ryhmän työsuojeluvastaavat

- Ilkka Kantola ja Merja Mäkisalo-Ropponen

Eduskunnan Työasemat 2012 –projektin johtoryhmä

- Tytti Tuppurainen

Suomen Teollisuussijoitus Oy:n sijoitusneuvosto

- Jouko Skinnari

Suomen Lasten Parlamentin Eduskunnan neuvottelukunta

- Suna Kymäläinen

Yhdyshenkilö Sotainvalidien Veljesliiton kahdensuuntaiseen viestintään

- Anneli Kiljunen

Munuais- ja maksaliiton eduskunnan tukiryhmä

- Hanna Tainio (puheenjohtaja)

Eduskunnan TULES-ryhmä

- Merja Kuusisto

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta

- varsinainen jäsen Hanna Tainio ja varajäsen Anneli Kiljunen

Tarkastusviraston neuvottelukunta

- Heli Paasio ja Matti Saarinen

Valtakunnallinen etnisten suhteiden neuvottelukunta

- varsinaiset jäsenet Maarit Feldt-Ranta ja Ilkka Kantola
- varajäsenet Nasima Razmyar ja Ranbir Sodhi

Ulkopoliittisen Instituutin (UPI) neuvottelukunta

- Susanna Huovinen

Eduskunnan ihmisoikeusryhmän työvaliokunta

- Ilkka Kantola

STETE:n puheenjohtajisto

- Tuula Peltonen

Veikkaus Oy:n hallintoneuvosto

- Tuula Väättäinen, Sirpa Paatero ja Matti Saarinen (varapuheenjohtaja)

Kuntarakennemuutostuksen hallituspuolueiden eduskuntaryhmien kansanedustajista koostuvan poliittisen valmistelun seurantar ryhmä

- Maarit Feldt-Ranta

- Merja Mäkisalo-Ropponen (puheenjohtaja)
- Muistiliitto valinnut kokouksessaan 15.10.2011

RYHMÄN JÄSENTEN EDUSKUNNAN VALIOKUNTAJÄSENYYDET SEKÄ MUIDEN ELINTEN KOTIMAISET JA KANSAINVÄLISET SOS. DEM. JÄSENYYDET

(Varsinaiset jäsenet / varajäsenet)

Suuri valiokunta (6 / 3)

Kumpula-Natri Miapetra, pj.
Huovinen Susanna
Myller Riitta
Skinnari Jouko Jungner Mikael
Tuppurainen Tytti Koskinen Johannes
Viitanen Pia Tainio Hanna

Perustuslakivaliokunta (4 / 2)

Koskinen Johannes, pj.
Eloranta Eeva-Johanna
Kantola Ilkka Kari Mika
Piirainen Raimo Ojala-Niemelä Johanna

Ulkoasiainvaliokunta (4 / 2)

Backman Jouni, vast.
Kantola Ilkka
Karhu Saara Huovinen Susanna
Koskinen Johannes Kumpula-Natri Miapetra

Valtiovarainvaliokunta (5 / 4)

Rajamäki Kari, vast.
Kiljunen Anneli Myller Riitta
Saarinen Matti Paatero Sirpa
Skinnari Jouko Piirainen Raimo
Viitanen Pia Väättäinen Tuula

VaV:n jaostot:

HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO

Väättäinen Tuula, vast.
Rajamäki Kari
Piirainen Raimo (lisä.)

VEROJAOSTO

Viitanen Pia, vast.
Paatero Sirpa

SIVISTYS- JA TIEDEJAOSTO

Saarinen Matti, vast.
Kiljunen Anneli

MAATALOUSJAOSTO

Piirainen Raimo, vast.
Kiljunen Anneli

LIIKENNEJAOSTO

Rajamäki Kari, pj.
Saarinen Matti

TYÖ- JA ELINKEINOJAOSTO

Skinnari Jouko, pj.
Paatero Sirpa
Rajamäki Kari (lisä.)

KUNTA- JA TERVEYSJAOSTO

Myller Riitta, vast.
Skinnari Jouko
Viitanen Pia (lisä.)

ASUNTO- JA YMPÄRISTÖJAOSTO

Riitta Myller, vast.
Tuula Väättäinen

Tarkastusvaliokunta (2 / 2)

Saarinen Matti, vpj. Tainio Hanna
Huovinen Susanna Taimela Katja

Hallintovaliokunta (4 / 2)

Feldt-Ranta Maarit, vpj.
Hiltunen Rakel
Kari Mika Ojala-Niemelä Johanna
Lindtman Antti Viitamies Pauliina

Lakivaliokunta (4 / 2)

Ojala-Niemelä Johanna, vast.
Kymäläinen Suna
Lindtman Antti Kari Mika
Salonen Kristiina Piirainen Raimo

Liikenne- ja viestintävaliokunta (4 / 2)

Piirainen Raimo, vast.
Kuusisto Merja
Kymäläinen Suna Jungner Mikael
Ojala-Niemelä Johanna Peltonen Tuula

Maa- ja metsätalousvaliokunta (3 / 2)

Rajamäki Kari, vast.
Taimela Katja Eloranta Eeva-Johanna
Tuppurainen Tytti Piirainen Raimo

Puolustusvaliokunta (4 / 2)

Väättäinen Tuula, vast.
Kari Mika
Peltonen Tuula Karhu Saara
Viitamies Pauliina Kärnä Jukka

Sivistysvaliokunta (4 / 2)

Peltonen Tuula, vast.
Eloranta Eeva-Johanna
Jungner Mikael Kymäläinen Suna
Viitamies Pauliina Mäkisalo-Ropponen M.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta (4 / 2)

Kiljunen Anneli, vpj.
Kuusisto Merja
Mäkisalo-Ropponen M. Salonen Kristiina
Tainio Hanna Viitamies Pauliina

Talousvaliokunta (4 / 2)

Paatero Sirpa, vast.
Kumpula-Natri Miapetra
Kärnä Jukka Saarinen Matti
Lipponen Päivi Skinnari Jouko

Tulevaisuusvaliokunta (3 / 2)

Lipponen Päivi, pj.
Jungner Mikael Feldt-Ranta Maarit
Karhu Saara Lindtman Antti

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (4 / 2)

Filatov Tarja, pj.
Mäkisalo-Ropponen Merja
Salonen Kristiina Kärnä Jukka
Taimela Katja Tainio Hanna

Ympäristövaliokunta (4 / 2)

Hiltunen Rakel, vpj.
Backman Jouni
Filatov Tarja Huovinen Susanna
Kärnä Jukka Kuusisto Merja

MUIDEN TOIMIELINTEN SD-JÄSENET**Eduskunnan pankkivaltuusto**

Backman Jouni
Viitanen Pia

Valtion vakuusrahaston valtuusto

Saarin Matti, pj.
Hellsten Tapio

Suomen Pankki tilintarkastajat (1 / 1)

Kari Mika
Piirainen Raimo (varaj.)

KELA:n valtuutetut (3 / 3)

Kiljunen Anneli, vpj.
Rajamäki Kari Eloranta Eeva-J.
Salonen Kristiina Kuusisto Merja
Viitamies Pauliina

YLEISRADIO hallintoneuvosto

Feldt-Ranta Maarit
Filatov Tarja
Kantola Ilkka, pj.
Lipponen Päivi
Skinnari Jouko

Eduskunnan kirjaston hallitus

Kantola Ilkka, vpj.
Filatov Tarja (varaj.)

Eduskunnan tilintarkastajat

Raimo Piirainen
Heli Paasio (varaj.)

Ulkopoliittisen instituutin neuvottelukunta

Huovinen Susanna, vpj.

Kansainvälisten asiain foorumi

Heinäluoma Eero, puhemies
Filatov Tarja
Huovinen Susanna
Koskinen Johannes
Kumpulainen Natri Miapetra
Lipponen Päivi

**KANSAINVÄLISTEN TOIMIELINTEN
SD-JÄSENET****Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta (4 / 4)**

Feldt-Ranta Maarit, vpj. Kärnä Jukka
Eloranta Eeva-Johanna Ojala-Niemelä J
Kymäläinen Suna Saarinen Matti
Peltonen Tuula Viitamies Pauliina

Euroopan neuvoston Suomen**valtuuskunta(1 / 2)**

Huovinen Susanna, pj. Myller Riitta
Skinnari Jouko

**ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen val-
tuuskunta (2 / 1)**

Karhu Saara
Koskinen Johannes Peltonen Tuula

**Aasian ja Euroopan parlamentaarisen kokouksen Suo-
men valtuuskunta**

Lipponen Päivi

**Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen
valtuuskunta**

Ojala-Niemelä Johanna, vpj.
Skinnari Jouko

**Itämeren parlamentaarikkokonferenssin Suomen val-
tuuskunta**

Huovinen Susanna, pj.

**Pohjois-Atlantin liiton parlamentaarisen yleiskokouksen
Suomen valtuuskunta**

Heinäluoma Eero

**Välimeri-unionin parlamentaarinen
yleiskokous (1 / 1)**

Kantola Ilkka Paasio Heli

**Parlamenttienvälinen liitto IPU, Suomen ryhmän johto-
kunta (1 / 1)**

Karhu Saara Skinnari Jouko

MUITA SD-JÄSENYYSKSIÄ

**Eduskunnan työsuojelutoimikunnan työnantajaa edus-
tava kansanedustajajäsen vaalikaudelle 2011–15**
Jukka Kärnä

Arkadia-seuran johtokunta

Myller Riitta
Filatov Tarja

Eduskunnan rakennustoimikunta

Koskinen Johannes

Ryhmän työsuojeluvastaavat

Kantola Ilkka
Mäkisalo-Ropponen Merja

Suomen Teollisuussijoitus Oy:n sijoitusneuvosto

Skinnari Jouko

Tarkastusviraston neuvottelukunta

Paasio Heli
Saarin Matti

**Valtakunnallinen etnisten suhteiden neuvottelukunta
(2 / 2)**

Feldt-Ranta Maarit Nasima Razmyar
Kantola Ilkka Sodhi Ranbir

Ulkopoliittisen Instituutin (UPI) neuvottelukunta

Susanna Huovinen

STETE:n puheenjohtajisto

Tuula Peltonen